NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

# נייער פאלקסבלאט

№ 63 | Łódź, Poniedziałek, 15 marca 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, מאנטאג פ׳ צו ג׳ ניסן תרצ״ז | 15-טער יאהרגאנג

# דריי נייע יודישע קרבנות פון דעם אראבישען טעראר אין ארץ־ישראל

## די קדושים גדליה געלער, משה זאלמאן און יהודה אליאוויטש געפאלען פון די הענד פון אראבישע מערדער. — ווי אזוי זענען אומגעקומען שלמה גפני און חנוך מעץ. — אראבער באנייען זייער טעראר־אקציע נאך א קאנפערענץ אויף דער א״י־סירישער גרעניץ. — שיסערייען אויף קירית שמואל, טבריה און משמר־הירדן. — פערוואונדעט א יודישען ארבייטער אין כפר־סבא

## צוויי נייע קדושים אין ארץ־ישראל שטאמען פון פוילען

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

דער ישוב איז היינט אויפגעציטערט געווארען פון דער מעלדונג, וואס האט זיך שנעל פארשפרייט איבער׳ן גאנצען לאנד, אז נאך די נעכטיגע צוויי יודישע קרבנות פון אראבישען טעראר נעבען כפר החורש זענען נאך דריי יודען געפאלען פון די הענד פון אראבישע מערדער אין גליל־העליון.

נאך האלבער נאכט פון שבת אויף זונטאג זענען א״פ׳ן וועג פון יבנאל קיין בית־גן ערמארדעט געווארען דורך אראבישע טעראריסטן די יודישע איינוואוינער פון יבנאל גדליה געלער און משה זאלמאן.

אין דער זעלבער געגענד איז אויך ערמארדעט געווארן דורך אראבישע טעראריסטן יהודה אליאוויטש, א זוהן פון א קאלאניסט אין יבנאל.

די קאלאניסטן האבען פונדערווייטענס געזעהען ווי יהודה אליאוויטש האט געשטעלט א העלדישען ווידערשטאנד די אראבישע מערדער.

די מערדער זענען אנטלאפען, איידער די יודישע קאלאניסטן האבען באוויזען צו קומען צו הילף דעם באפאלענעם אליאוויטש׳ן.

איינער פון די מערדער האט אנטלויפענדיג פארלוירען א שוך.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

וועגען דעם, ווי אזוי עס זענען אומגעקומען די יודישע פאסטוכער שלמה גפני און חנוך מעץ נעבען כפר החורש אין עמק, ווערען איבערגעגעבען פאלגענדע פרטים: די בידע פאסטוכער האבען געפאשעט שאף אויף די ארומיגע פעלדער. ווען אן אנדערער חלוץ איז געקומען זיי צו פארטרעטען, אין פעלד, האט ער זיי נישט געקאנט געפינען און גלייך אלארמירט די קאלאניסטן אין כפר החורש. נאך לאנגע זוכונגען האבען די קאלאניסטן געפונען דעם מאסאקרירטען קערפער פון חנוך מעץ. אויף א מרחק פון א קילאמעטער ווייטער האט מען געפונען פון א קילאמעטער ווייטער האט מען געפונען דעם טויטען קערפער פון דעם דערשטאכענעם שלמה גפני.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

פון דער א״י־סירישער גרעניץ איז דערהאלטען געווארען א מיטטיילונג, אז אין משך פון די לעצטע טעג איז דארט פארגעקומען א געהיימע קאנפערענץ פון אראבישע טעראריסטן. גענויע פרטים וועגען פערלויף פון דער קאנפערענץ זענען נישט באקאנט. אבער אין משך פון איין מעת־לעת נאך דער קאנפערענץ זענען געפאלען אין א״י פינף יודישע קרבנות.

די לאגע אין גליל העליון איז א זעהר אנגעשטרענגטע, באזונדערס אין דגניה.

די קאלאניע קירית־שמואל [illegible] (זונטאג) באשאסען געווארען דורך אראבישע טעראריסטן.

אראבישע טעראריסטן האבען אויך באשאסען דעם יודישען קווארטאל פון טבריה.

פון משמר הירדן זענען דערהאלטען געווארען ידיעות וועגען א שיסעריי פון אראבישע טעראריסטן.

אין כפר סבא איז דער יודישער ארבייטער אהרן מולאכי געשטאכען געווארען דורך אן אראבער. זיין לעבנסצושטאנד דראהט נישט קיין געפאר.

דער אראבישער מערדער איז אריין אין פרדס כלומרשט כדי צו קויפען פאמעראנצען און איז דאן באפאלען מיט א מעסער דעם יודישען ארבייטער.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

דער יודישער קדוש גדליה געלער, וועלכער איז היינטיגע נאכט אומגעקומען פון אראבישע רוצחים אויפ׳ן וועג פון יבניאל קיין בית־גן שטאמט פון מזרח־גאליציען, און איז אלט געווען 36 יאהר. דער פאטער פון דערמארדעטען איז איצט א״יפ׳ן וועג קיין א״י.

דער צווייטער קרבן משה זאלמאן שטאמט פון פוילען און איז אלט געווען 33 יאהר.

דער דריטער קרבן יהודה אליאוויטש איז אלט געווען 28 יאהר און איז געווען א געבוירענער אין גליל.

תל־אביב, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

דער ישוב איז געוואלדיג אויפגעבראכט צוליב די נייע 5 קדושים. די יודישע פרעסע באשולדיגט אפען דער ארץ־ישראל׳דיגער רעגירונג, אז זי טראגט די פולע שולד פאר דעם אומשולדיג־פארגאסענעם בלוט פון די יודען, וועלכע זענען געפאלען קרבנות פון אראבישען טעראר. די א״י־מאכט טוט גאר נישט, כדי א סוף צו מאכען מיט די בלוטיגע געשעהענישען אין לאנד. די אראבישע טעראריסטן הוליען ווייטער פריי און פון טאג צו טאג ווערט זייער חוצפה נאך מעהר פארשטארקט, ווייל זיי זעהען, אז די מאכט קוקט אויף זייערע בלוטיגע מעשים דורך די פינגער.

די גאנצע עפענטליכע מיינונג פון ישוב האלט, אז ס׳מוז געמאכט ווערען א סוף צו דער שרעקליכער לאגע און אויב די מאכט איז נישט אומשטאנד א סוף צו מאכען מיט דעם אראבישען טעראר, דאן װעלען די יודען אליין איבערנעהמען די שוץ איבער זייער זיכערהייט פון זייער לעבען און פארמעגען.

באלד ווי אין דער קאלאניע ביי נצרת איז באקאנט געווארען דער מורא׳דיגער מארד, האט מען גלייך אלארמירט די פאליציי, וועלכע איז אבער געקומען מיט א 3־שעה׳דיגער פארשפעטיגונג, אזוי אז ס׳האט שוין קיין רייד נישט געקאנט זיין וועגען כאפען די מערדער אדער קומען אויף זייער שפור.

די פרעסע ווייזט אן, אז זייט ס׳איז אפיציעל אפגערופען געווארען דער אראבישער שטרייק און טעראר אין א״י זענען אומגעקומען 20 יונגע יודען. קיינעם פון די אראבישע מערדער האט מען נישט געכאפט. אין בעסטען פאל ארעסטירט מען עטליכע פארדעכטיגטע אראבער, וועלכע מען באפרייט שפעטער צוליב מאנגעל אין באווייזען.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

אין גליל זענען היינט ווידער פארגעקומען עטליכע אנפאלען. אין מצפה און ראש פנה האט מען געשאסען. קיין געליטענע זענען נישט פאר־האן.

צו דער
וועלט־אויסשטעלונג אין פאריז
ארגאניזירט די רעדאקציע פון
„נייעם פאלקסבלאט"
א ביליגען אויספלוג פאר די לעזער
פרטים וועלען מיר ברענגען
אין די נאהענטסטע טעג.

## דער מופטי חלום׳ט וועגען „כתר מלכות"?

### איטאליענישע פראפאגאנדע צווישען ארץ־ישראל־אראבער. — אראבישע אונטערצינדער ווידער טעטיג. — די אראבישע „נאציאנאלע גווארדיע"

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

„אושאגם ד׳אריאן" טיילט מיט פון אראבישע קוועלען, אז דזשעמאל על־הוסייני, וועלכער געפינט זיך איצט אין לאנדאן, פיהרט דארט א פראפאגאנדע, אז דער מופטי פון ירושלים זאל ווערען קעניג פון א״י (!), אונטערשטייכענדיג, אז דאס איז „די איינציגע לייזונג פון דעם פאלעסטינער פראבלעם". אויב די דאזיגע פאדערונג וועט אנגענומען ווערען, איז דער מופטי גרייט צו שליסען א פריינדשאפט־אפמאך מיט ענגלאנד וואס וועט פארזיכערן די בריטישע אינטערעסען אין א״י.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

„דבר" טיילט מיט, אז איטאליענישע אגענטען פיהרען א פראפאגאנדע צווישען די אראבער אין יפו, אז עלטערן זאלען זייערע קינדער פארשרייבען אויף אן אויספלוג קיין איטאליען. די הוצאות פונם אויספלוג נעמט אויף זיך די איטאליענישע רעגירונג. דער צוועק פון דעם אויספלוג איז פאשיסטישע פראפאגאנדע.

„דבר" דערציילט ווייטער, אז די אראבישע „נאציאנאלע גווארדיע" אין יפו קאנצענטרירט איצט ארום זיך א סך יוגענטליכע און עפענט נייע פיליאלען. די „גווארדיע" שטרעבט צו שאפען פארבינדונגען מיט עקסטרעמע יוגענטליכע גרופען אין סיריען.

תל־אביב, 14 (יט״א) אויף דער גרעניץ פון תל־אביב און יפו האט אפגעברענט א גרויסע יודישע סטאלעריי. דעם היזק שאצט מען אויף 10 טויזענט פונט. די פאליציי איז חושד, אז אראבער האבען די סטאלעריי אונטערגעצונדען און אלס פארדעכטיגער איז ארעסטירט געווארען דער אראבישער וועכטער.

ירושלים, 14 (יט״א טעלעגראפיש)

די היינטיגע „פאלעסטיין פאסט" טיילט מיט, אז דער הויך־קאמיסאר פון א״י סער ארטור וואיקאפ וועט דעם 19־טען ד. ח. אויף אן אעראפלאן צוריקקומען קיין א״י.

## קאנפיסקירט דייטשע מאפעס

### פאר חוצפה׳דיגען בעצייכענען פוזען און פאמערן אלס דייטש געביט

ווארשא 14 (טעלעפאניש)

לויט א באפעהל פון ווארשאווער רעגירונגס־קאמיסאריאט איז דער יודישער בוכהאנדלונג „באאר קאווא" מארשאלקאווסקא 132 קאנפיסקירט געווארען א גרויסע צאהל דייטשע מאפעס פון עטליכע דייטשע פארלאגען. אויף די דאזיגע מאפעס איז שוין פאמערן און פוזען אנגעצייכענט אלס דייטש געביט, שלעזיען און לאטרינגען זענען אויך אנגעצייכענט אלס דייטש געביט. בכלל זעהט די דאזיגע מאפע אויס, אז פאלאקען וואוינען נאר צווישען ווארשא און קראקא...

אחרי מחלה כבדה וממושכה שבק חיים לכל חי בעלי, אבינו, בני, אחינו, גיסנו ודודינו
נ״ע
ארי׳ ליב (לייביש) וואלדמאן
ב״ר יהושע נ״י מאזארקאוו (הנקרא שיקע)
בשנת 52 לימי חייו.
הלוי׳ תהי׳ היום ביום ב׳, ב׳ ניסן תרצ״ז בשעה 1.30 אחה״צ מבית הטהרה.
השרויים בצער עמוק משפחתו המתאבלת.

דער ח׳ פאמיליע וורובעל
צוליבן פריהצייטיגען טויט פון אונזער ג׳ פערוואלטונגס־מיטגליד
ב״ע
דוד וורובעל
דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל.
די פארוואלטונג פון דער זאקען־סעקציע
ביים צענטר. האנדוו.־פארבאנד אין לאדז, גדאנסקא 40.

# רעדע פון פּאָלק. אַדאַם קאָץ

## אויפ'ן נעכטיגען צוזאַמענפאָהר פון פּויערים-פאַרשטייער

וואַרשאַ 14 (טעלעפאָניש)

היינט איז אין וואַרשא פאַרגעקומען דער אַלפּוילישער צוזאַמענפאָהר פון פאַרשטייער פון דאָרף, צו וועלכען ס'זענען געקומען עטליכע הונדערט דעלעגאַטען פון אַלע ווינקלען פון פּוילען.

נאָך אַ גאָטעסדינסט איז געליינט געוואָרען אַ קראַנץ אין בעלוועדער צום אָנדענק פון מאַרשאַל פּילסודסקי. דאַן זענען די דעלעגאַטען אַוועק אין דער קאַזירמען זאַל פון שטאָט-ראַט, וואו דער צוזאַמענפאָהר איז פאָרגעקומען.

דעם צוזאַמענפאָהר האָט עפענט גען. גאַליצא. פּאָלק. קאָץ איז ענטוזיאַסטיש באַגריסט געוואָרען און האָט געהאַלטען פאָלגענדע רעדע:

איך באַגריס אייך בירגער, און דאַנק פאַר קומען צום היינטיגען צוזאַמענפאָהר.

דאָס איז דער ערשטער שריט, וועלכען מיר מאַכען אויפ'ן וועג, וועלכער מוז אונז דערפיהרען צו פאַרבעסערן די לאַגע פון דאָרף און פאַרן אַלגעמיינעם נאַציאָנאַלען וואוהל.

אין אונזער קאָלעקטיווען ווילען וועט דער היינטיגער צוזאַמענפאָהר דעצידירען וועגען גורל פון אונזער פאָלק און מלוכה.

אַרומרעדענדיג די שטעלונג פון דער דעקלאַראַציע וועגען דער שטעלונג צום דאָרף, זאָגט פּאָלק. קאָץ:

די גאַנצע באַפעלקערונג מוז געפינען אַזעלכע מעטאָדען פון קאָלעקטיווער אַרבייט און אַזאַ געפיהל פון פאַראַנטוואָרטליכקייט און אין יעדען פון אונז, אַז דאָס אַנגעהויבענע גוערק זאָל אַריינטראָגען אין לעבען פון פאָלק נייע וואָרצלען פון שעפערישער ענערגיע און זאָל אויפוועקען די דערמאַנגעלטע כוחות.

דאָס איז נישט קיין פּשוטע און קיין לייכטע אויפגאַבע. מיר גיבען זיך אָפּ אַ חשבון פון דער טרויעריגער ווירקליכקייט, אין וועלכער עס געפינט זיך דאָס פּוילישע דאָרף. מיר זעהען דאָס בילד פון דער ווירטשאַפטליכער און קולטורעלער פאַרבאַוואַרלאָזונג. מיר זעהען די נויט פון פּוילען, וואָס איז שעדליך פאַר זיער מלוכה. אָבער נישט צו רעגיסטרירען די עוולות, אָדער זיי צו באַקלאָגען האָבען מיר זיך געשטעלט צו דער אָרגאַניזירטער אַרבייט. מיר וועלען זוכען נייע וועגען, האָפען צו דער אַרבייט אַלע די, וועלכע וועלען אַזוי ווי מיר אויפריכטיג מיט אַ וואַרעם האַרץ און טיפען גלויבען זיך שטעלען צו דער פאַראַנטוואָרטליכער אַרבייט.

אַזעלכע זענען אין פּוילען פאַרהאַן זעהר פיל, נישט אַלע האָבען מיר געקענט רופען צום היינטיגען צוזאַמענפאָהר. איך ווענד זיך מיט אַן אַפּעל צו די אַפּוועזענדע זיך צו שטעלען צוזאַמען מיט אונז אין די ריהען, וועלכע מאַרשירען אַרויס צו דער אַרבייט פאַר אַ בעסערן מאָרגען פאַר פּוילען.

קיינער אין אונזער לאַגער וויל נישט דעם אויטאָנאָם פאַר זיך, און יעדען זעהען מיר אַ ברודער, אויב דאָס איז אַ מענטש, וועלכער איז איבערגעגעבען דער אידעע און וויל מיט אונז מיטאַרבייטען.

דאָס לעבען פון פאָלק לאָזט זיך נישט צוגלייבען, ס'איז נישט פאַרהאַן קיין באַזונדער לעבען פון דאָרף און אַ באַזונדערס פון דער שטאָט. ביידע געביטען פון לעבען זענען צווישען זיך געבונדען.

**איך ערקלער, אַז אונזער לאַגער וועט טון אַלץ, כדי צוצוגרייטען די שטעט אויפצונעמען און איינצושלונגען דאָס איבערבאַפעלקערטע דאָרף. מיר וועלען וועגען דעם אַרבייטען, כדי מעגליך צו מאַכען דעם אָפּפלוס פון דאָרף און אָפּצושטעלען דעם פּראָצעס פון פאַראָרימען דעם פּויער דורך צוברעקלען די שוין אַזוי אויך קליינע דאָרפישע ווירטשאַפטען.**

אין דער אַרבייט צו אָרגאַניזירען אונזער לאַגער טאָר נישט פעהלען קיין איין פּאָלאַק, וועלכער פאַרשטייט די טויטיגקייט פון פאַראייניגען די בעסטע כוחות פון פאָלק און קאַמף פאַר דער צוקונפט. מיר וועלען באַקעמפען אַלע שוועריגקייטען און די קומענדיגע רחבות אַריינגעבען שוין אַ פעסט געמויערטען און האַרטען וועג. אונזער אויפגאַבע איז צו וועקען די כוחות פון פאָלק, באַפרייען, פאַרבעסערן און קיהרעווען צום וואוויל און אַנטוויקלונג פון פּוילען.

נאָך דער רעדע פון פּאָלק. קאָץ האָבען געדעדט פאַרשטייער פון אַלע געגענדען אין פּוילען, וועלכע האָבען זיך ענטוזיאַסטיש אַרויסגעזאָגט פאַר דעם נייעם לאַגער.

נאָך דער שלום-רעדע פון גען. גאַליצא האָט דער צוזאַמענפאָהר אַרויסגעשיקט דעפעשען צום מלוכה-פּרעזידענט, צום מאַרשאַל רידז-שמיגלי, פּרוי פון מאַרשאַל פּילסודסקי. ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז די פאַרשטייער פון דאָרף ענטפערן אויף דער פראַגע פון מאַרשאַל רידז-שמיגלי צי זיי וועלען אַרבייטען אויף אַן אָרגאַניזירטען אופן, כדי צו דערהייבען פּוילען: מיר ווילען.

זיי דריקען אויס זייער פולען הסכם צו דער דעקלאַראַציע פון פּולק. קאָץ און געפיהלט פון פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער מלוכה. דערמיט האָט גען. גאַליצא געשלאָסען דעם צוזאַמענפאָהר, וועלכער האָט געמאַכט אָוואַציעס לכבוד דעם מלוכה-פּרעזידענט, מאַרשאַל רידז שמיגלי און פּולק. אַדאַם קאָץ.

## ד״ר חיים וויצמאַן וועגען די רעקאָמענדאַציעס פון דער ענגלישער קאָמיסיע

לאָנדאָן, 14 (יט״אַ טעלעגראַפיש)

נעכטען אין אָוונט איז אין וויטשוועפעל פאַרטער קומען די דערעפענונג פון אַ קרן קיימת באַזאַר, אויף וועלכער עס איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ רעדע ד״ר חיים וויצמאַן.

רעדענדיג וועגען די אַרבייטען פון דער ענגלישער קאָמיסיע האָט ד״ר וויצמאַן געזאָגט, דאָס מיר ווייסען נאַטירליך נישט, ווי עס וועט זיין דער ראַפּאָרט פון דער קאָמיסיע, איינס אָבער מוזען מיר זאָגען, דאָס די יודען האָבען געטאָהן פאַר דער קאָמיסיע אַ גוטע אויפנאַהמע און אַז עס איז צו האָפען, דאָס די קאָמיסיע וועט אַרויסגעבען איהר ראַפּאָרט אָהן שום פּניות פאַר איינעם פון די צדדים.

רעדענדיג וועגען דער לאַגע אין א״י האָט ד״ר וויצמאַן אָנגעוויזען, אַז די אַראַבישע העצער שטרעבען ווידער אַרויסצורופען אַן אויפשטאַנד אין לאַנד. די א״י-רעגירונג האָט נישט געטאָרט נישט דערלאָזען צו אַזאַ צושטאַנד.

ד״ר וויצמאַן האָט אויך גערעדט וועגען די פּלענער צו באַזעצען יודען אין געוויסע קאָלאָניעס און געזאָגט, אַז שטענדיג ווען די לאַגע אין א״י איז נישט קיין גוטע ווערען צווישען די יודען געפיהרט פּלענער פון אַנדערע קאָלאָניעס און טעריטאָריעס. פאַרגעסענדיג אָבער, אַז די יודישע ענערגיע און אָפּפערווילינקייט קאָן ווערען אויסגענוצט נאָר פאַר און אין ארץ ישראל.

## אינציאַטיוו פון פּרעז. רוזוועלט וועגען ווירטשאַפטליכער פאַרשטענדיגונג און אָנטוואָפנונג

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

אין דער פּאַריזער פּרעסע האַלטען זיך די קלאַנגען וועגען דעם, אַז פּרעזידענט רוזוועלט וועט אַרויסטרעטען מיט דער איניציאַטיוו וועגען אַ ווירטשאַפטליכער פאַרשטענדיגונג און וועגען אַנטוואָפנונג. סוף מערץ זאָל קומען קיין אייראָפּאַ מצד דעם פּרעזידענט רוזוועלט דער באַקאַנטער אַמעריקאַנער פּאָליטיקער נאָרמאַן דעוויס. ער זאָל אָפּהאַלטען געשפּרעכען מיט דער פראַנצויזישער און ענגלישער רעגירונג וועגען די דאָזיגע ענינים.

## גראַנאַווסקי — פאַרטרעטער פון יוסטיץ-קאָמיסאַר

מאָסקוואַ, 14 (ספּ. טעל.)

אַלס ערשטער פאַרטרעטער פון פאָלקס-קאָמיסאַר פאַר יוסטיץ אין ראַטען-פאַרבאַנד איז באַשטימט געוואָרען משה גראַנאָווסקי.

מאָסקוואַ, 14 (ספּ. טעל.)

אין הסכם מיט די באַשטימונגען פון דער נייער קאָנסטיטוציע, איז ערשינען אַ פאַראָרדנונג פון פּרעזי. יום פון צענטראַלען אויספיהר-קאָמיטעט וועגען אָפּשטעלען אַלע ענינים מכח דעם צונעהמען דאָס וואַהל-רעכט צוליב געזעלשאַפטליכער אָפּשטאַמונג, מאַטעריעלער לאַגע אָדער טעטיגקייט אין דער פאַרגאַנגענהייט


Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07

ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער · שוועכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לע ט שניצע-פּרייזע

אויערן, נאָז און האַלז און לונגען-קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. RAKOWSKI

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 27-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צום אָפּעראַציע א. אַ. ו. וו אויך אַמבולאַטאָרישע) פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט

ביי דער קליניק איז טעטיג א רענטגען-גאַבינעט

פאַר דורכליכטונגען און אלעקטראָטעראַפּיע

Dr. Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02

נעמט אָן פון 9-10 פרית 3-5 8-9

אונזערע חשוב'ע פריינד

וואָלף גראַסמאַן און פרוי

צום געבורט פון זייער ערשטען

אייניקעל

אַ הארציגען מזל-טוב:

מ. רייך און פרוי.

מזל-טוב

אונזער הארציגסטען מזל-טוב ווינשען מיר דעם פאָרזיצער פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע

ה' וואָלוויש גראַסמאַן און פרוי

צום געבורט פון זייער אייניקעל.

פיל נחת און עלטערס-גוטס.

די פאַרוואַלטונג פון „גומלי-לחם"

ZAWIADOMIENIE.

We wtorek, dnia 16 marca r. b. otwieramy po gruntownym remoncie nasz magazyn, który został na nadchodzący sezon wiosenny zaopatrzony w OBUWIE najnowszych modeli.

Uwaga: Dla wygody naszej Klijenteli wprowadziliśmy SALON „PEDICURE" z usuwaniem odcisków oraz masaż nóg. Zabieg Zł. 1.50 Pedicure wykonują wybitni fachowcy.

OBUWIE i POŃCZOCHY

Be-Ka

ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 59, tel. 164-80.

לעזט דאָס „נייע פאָלקסבלאַט".

קמח של פסח

תחת השגחת הראבינאט דפה לודז.

בעקאַנטמאַכונג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!

די איינציגע מיהל

„עלעקטראָמלין"

איז געבשרט אונטער דער השגחה פון היגען ראַבינאַט, ס'איז איבריג צופיל צו רעקלאַמירען, בעוויל אין דעם זענען אונזערע ג' קונדען איבערצייגט, אַז דאָס בעסטע און שענסטע זעמעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאָר ביי אונזער פירמע „עלעקטראָמלין" לאָדז, זאַקאָנטנאַ 47, טעל. 147-40, וועלכע איז פאַראַנטוואָרטליך פאַר די רייעלע און פּינקטליכע ליפערונג לויט יעדענס פאַרלאַנג. בעשטעלונגען ווערען שוין אָנגענומען פּערזענליך אָדער דורך טעל. 147-40.

מיט אַכטונג

Firma „Elektromłyn" Łódź

Zakątna 47, tel. 147-40.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריום

פ. שאַץ, לאָדז

פּיעטריקאָווער 37

ג. נאָרדמאַן

לעבער

8 שרודמיעסקא 8

אוועק מיט פרעמדע אַלט אויסגעבאַקענע מצות

די פון לאַנגע יאָהרען גוט בעקאַנטע מצות

פון די מעכאַנישע בעקערייען

נ. ווײַנבערג פּיעטריק. 38 טעל. 143-82

מרדכי יעלין — אַלטע — קאַשטשושקי 11

געפינען זיך איצט אויף פּיעטריקאָווער 38

און מיר מאַכען בעקאַנט דער ג' קונדשאַפט, אַז די מצות ווערען אויסגעבאַקען פון בעסטען ווייצען-מעהל וואָס געפינט זיך אונטער דער השגחה פון הרב ר' איטשע פרידע. די ג' קונדשאַפט ווערט געבעטען צוליב די קאָלאָסאַלע בעשטעלונגען, וואָס פריהער צו קומען נאָך מצות, כדי אַזוי אַרום צו קענען לויטן וואונש יעדען צופרידענצושטעלען. רעעלע בעהאַנדלונג. בעמערק.: די מצות און מצה-מעהל זענען געפּאַקט און פאַרזעהען מיט אונזער פירמע.

פיליע מ. יעליז, פּיעטריק. 24 טעל. 173-46

מיט אַכטונג

נ. ווײַנבערג און מ. יעלין.


נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען ביינאַכט געשטאָרבען אונזער ליבע מוטער, גרויסמוטער און שוויגערמוטער

# דבורה מילמאַן

(פון דער חיים פרידמאַן) איז עלטער פון 63 יאָהר.

די לויה קומט פאָר היינט, מאָנטאָג, ד. 15 מערץ, 2 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז, זאַקאָנטנאַ 19, וועגען וואָס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדיגע פאַמיליע.


געדענקט! אַז קויפען סחורה איז נאָר ביי

שטשעשנשליווי

וואו ס'געפינט זיך אויף לאַגער צום זומער-סעזאָן אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילעצער און טאָמאַשאָווער סחורות אויף אָנציגער און פּאַלטענס

פון די בעסטע קוואַליטעטען. —:— קומט און איבערצייגט אייך

R. SZCZĘSLIWY

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5 טעל. 156-09 געדענקט פראָנט II שטאָק.

# די גאַנצע אמעריקאַנער פּרעסע שטיצט די פּראָטעסט-נאָטע געגען דייטשלאַנד

**פאַרשטייער פון דייטשען גענעראַל-קאָנסולאַט זיך נישט באַטייליגט אין דער אויפנאַהמע לכבוד דער וועלט-אויסשטעלונג. — רעפּרעסיעס געגען יודישען זשורנאַליסט אין שייכות מיט דעם אמעריקאַנער-דייטשען קאָנפליקט אַרום לאַ גאַרדיאַ'ס רעדע. — פאַרשטייער פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור ה' ב. סמאָלאַר רעפּאָרטירט פון דייטשלאַנד. — דיפּלאָמאַטישע אינטערווענצען אַרום ב. סמאָלאַר'ס דעפּאָרטאַציע**

נ יו-יאָרק, 14 (יט"א טעלעגראַפיש)

די גאַנצע אמעריקאַנער פּרעסע סאָלידאַריזירט זיך מיט דער שאַרפער פּראָטעסט-נאָטע, וואָס איז איבערגעגעבען געוואָרען ליוטן אויפטראַג פון דעם אמעריקאַנער אויסערן-מיניסטער האַל דעם דייטשען אויסערן-מיניסטער פאָן נויראַט געגען די אָנפאַלען אויף די פאַראייניגטע שטאַטען אין דער דייטשער פּרעסע.

גרויסע אַרטיקלען וועגען דעם ענין, אונטער שאַרפע אונטערשריפטען זענען דערשינען אין „וואָרלד טעלעגראַם", ניו-יאָרק פּאָסט", „ניו-יאָרק סאַן" א. אנד.

צו דער אויפנאַהמע פאַר אויסלענדישע דיפּלאָמאַטישע פאָרשטייער אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאַרבאַרייטונגען צו דער ניו-יאָרקער וועלט-אויסשטעלונג זענען נישט געקומען קיין שום פאַרשטייער פון דייטשען גענעראַל-קאָנסולאַט.

אויף דער דאָזיגער וועלט-אויסשטעלונג ווערט, ווי באַקאַנט, געפּלאַנט איינצוריכטען א „גרויל-צימער" געווידמעט דעם נאַצי-רעזשים.

בערלין, 14 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער לאַנג-יעריגער בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור ה' ב. סמאָלאַר האָט באַקומען א פאַראָרדנונג פון בערלינער פּאָליציי-פּרעזידיום צו פאַרלאָזען דייטשלאַנד אין משך פון דריי טעג.

אין די פּאָליטישע קרייזען ווערט דער דאָזיגער שריט באַטראַכט אַלס רעפּרעסיע אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אמעריקאַנער - דייטשען קאָנפליקט אַרום לאַ גאַרדיאַ'ס רעדע אין ניו-יאָרק און די אָנגריפען פון דער דייטשער פּרעסע. דער דאָזיגער קאָנפליקט האָט שוין ווי באַקאַנט הערויסגערופען דערצו, אַז דער אמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין בערלין ה' וויליאַם דאָד האָט איבערגעגעבען א שאַרפע פּראָטעסט-נאָטע דעם דייטשען אויסערן-מיניסטער פאָן נויראַט.

אזוי ווי ה' ב. סמאָלאַר איז אן אמעריקאַנער בירגער האָט די אמעריקאַנער קאָנסולאַר-מאַכט אין בערלין אין די פּערזאָנען פון דעם גענעראַל קאָנסול הויגליים דזשענקינס און קאָנסול גייסט אונטערגענומען אן ענערגישע אינטערווענץ בײַ די דייטשע מאַכטהאַבער.

די דאָזיגע אינטערווענצען ווערען אויפמערק-זאַם נאָכגעפאָלגט דורך דעם אמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר ה' דאָד.

נ יו-יאָרק, 14 (יט"א טעלעגראַפיש)

די יודישע טעלעגראַפען-אַגענטור האָט זיך גע-ווענדעט צום אויסערן-מיניסטער אין וואַשינגטאָן וועגען אן אינטערווענץ געגען דער דעפּאָרטאַציע פון ב. סמאָלאַר פון דייטשלאַנד.

בערלין, 14 (יט"א טעלעגראַפיש)

די געשטאַפּאָ האָט פאַרלענגערט דעם ה' ב. סמאָ-לאַר דאָס אויפענטהאַלטס-רעכט אין בערלין ביז 8 טעג.

## „געסטאַפּאָ" האָט פאַרבאָטען דעם צוזאַמענפאָהר פון יוד. יוגענד-פאַרבאַנד אין דייטשלאַנד

בערלין, 14 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין דער לעצטער מינוט האָט די „געסטאַפּאָ" פאַרבאָטען דעם אַלדייטשען צוזאַמענפאָהר פון יו-דישען יוגענד-פאַרבאַנד. קיין שום מאָטיווען זענען נישט אָנגעגעבען געוואָרען. צו דעם יוגענד-פאַרבאַנד געהערען 1000 יודישע יוגענטליכע פון אַלע ריכטונגען

# אָפּגעשטעלט די אָפענסיווע פון די אויפשטענדיגע אַרום מאַדריד

מאַדריד, 14 (ספּ. טעל.)

נעכטען בײַנאַכט האָט דער מאַדרידער פאַרטיי-דיגונגס-קאָמיטעט פאַרעפענטליכט דורך ראַדיאָ אַ קאָמוניקאַט, וועלכער מעלדעט, אַז די נעכטיגע טאָג איז געווען אַ זייער גינסטיגער פאַר'ן רעגירונגס מיליטער, וועלכעס האָט נישט נאָר איבערגענומען די איניציאַטיוו אויפ'ן פראָנט פון אַראַמאַ און גוואַ-דאַלאַכאַראַ, נאָר אויך דערגרייכט אויסערגעוויינ-ליך גינסטיגע רעזולטאַטען. ס'זענען פאַרנומען געוואָרען די ערטער טריכועקאַ א.אַ. ס'זענען גענומען געוואָרען פיל געפאַנגענע.

די אויפשטענדיגע מעלדען, אַז זייער אַנגריף איז שוואַכער געוואָרען צוליב'ן... רעגען. די מאָטאָ-ריזירטע אָפּטיילונגען זענען אַריין אין בלאָטע און קענען נישט ווייטער גיין. די טאַנקען זענען שטיין געבליבען.

וואַלענסיאַ, 14 (ספּ. טעל.)

דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט מעלדעט, אַז בעת א לופט-קאַמף זעבען גוואַדאַלאַכאַראַ זענען אַראָפּגע-שאָסען געוואָרען 3 אעראָפּלאַנען פון די אויפ-שטענדיגע.

אויפ'ן אָפּשניט אַראַמאַ האָט דאָס רעגירונגס-מיליטער פאַרניכטעט 3 שוואַדראָנען קאַוואַלעריע פון די אויפשטענדיגע.

ראַבאַט, 14 (ספּ טעל..)

לויט אַ ראַדיאָ-קאָמוניקאַט פון די אויפשטענדיגע האָט די מאָטאָריזירטע דיוויזיע געצוואָלט צוקומען צו די פאָרשטעט פון גוואַדאַלאַכאַראַ.

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

די „האַוואַס"-אַגענטור מעלדעט פון באַרצע-לאָנאַ: דער פּרעזידענט קאָמפּאַניס האָט נאָכ'ן אָנ-גריף פון די אויפשטענדיגע אעראָפּלאַנען אויף באַר-צעלאָנאַ אויפגענומען די זשורנאַליסטען און זיי ער-קלערט, אַז ער באַוואונדערט די העלדישקייט פון די קאַטאַלאָנער פליהער. דאָס גאַנצע מיליטער מוז אַרויסגעשיקט ווערען אויפ'ן מאַדרידער פראָנט.

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

לויט'ן באַשלוס פון נישט-אינטערווענץ-קאָמי-טעט האָט די פראַנצויזישע מאַכט היינט אָנגעהויבען אַ גענויע קאָנטראָל פון די שפּאַנישע גרענעצן, אַז ס'זאָל נישט געשיקט ווערען קיין מיליטער, פרייווי-ליגע אָדער געוועהר

## היילע סעלאַסיע
### האָט נאָך בטחון אין דער פעלקערליגע

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)

האַוואַס אַגענטור פאַרעפענטליכט א געשפּרעך פון איהר מיטאַרבייטער מיט'ן אַביסינישען נעגוס היילע סעלאַסיע. דער נעגוס, האָט ער ערקלערט, אַז ער האָפט נאָך אַלץ אויף דער פעלקער-ליגע. ער איז גרייט אָנצונעמען יעדען אויסוועג, וועלכען ס'וועט איהם פאָרלייגען ענגלאַנד און פראַנקרייך.

דאָס אַביסינישע פאָלק, האָט געזאָגט דער נע-גוס, האָט נאָך נישט אָפּגעשטעלט דעם קאַמף, דער אַטענטאַט אויף גראַציאַני באַווייזט, אַז די איטאַליע-נער זענען נישט זיכער אין אַדיס-אַבעבאַ.

## גרויסע סטודענטישע מאַניפעסטאַציעס אין סאָפיאַ

סאָפיאַ, 14 (ספּ. טעל.)

אין סאָפיאַ זענען היינט ווידער פאָרגעקומען גרויסע סטודענטישע מאַניפעסטאַציעס. די סטודענ-טען האָבען געוואָלט שטעלען באַריקאַדען, די מאָס-געבענדע קרייזען טראַכטען וועגען דער מעגליכקייט פון שליסען אויף א געוויסע צייט אַלע לערן-אַנשטאַל-טען און הופען די סטודענטען אין די אָפּטיילונגען פון צוואַנגס-אַרבייט.

## שרפה פון 450 באַלען בוימוואָל

ריגאַ, 14 (ספּ. טעל.)

אין די צאָל-קאַמערן פון קלייפּעדאַ איז אויסגע-בראָכען א גרויסע שרפה, וועלכע האָט פאַרברענט 452 באַלען בוימוואָל. די שאָדענס באַטרעפען 150 טויזענד ליט.

## 120 אָרימעלייט אָקופּירען די סאָציאַלע הילפס-אָפּטיילונג בײַ דער וואַרשאַווער קהלה

וואַרשאַ 14 (טעלעפאָניש)

א גרופּע פון 120 אָרימעלייט, וועלכע עסען אין דער קהלה'שער קיך אויף פּאַוויאַ 50, און וועלכע דער קהלה-קאָמיסאַר מיזעל האָט אָפּגעזאָגט צו באַ-שפּייזען פּסח-צייט צוליב'ן פעהלען פון געלט-מיט-לען האָבען היינט באַזעצט די סאָציאַלע הילפס-אָפּ-טיילונג און ערקלערט, אַז זיי וועלען פון דאָרט נישט אַרויסגיין. האַלב 11 אין אָוונט האָט זיי די פּאָליציי געצוואונגען צו פאַרלאָזען דעם לאָקאַל.

## א הויפּט-רב פאַר וואַרשאַ

וואַרשאַ 14 (טעלעפאָניש)

דער נאָמינירטער בּיראָט פון דער וואַרשאַווער קהלה האָט היינט באַטראַכט די פראַגע וועגען אָנגאַ-זשירען א הויפּטרב פאַר וואַרשאַ.

די פראַגע איז זעהר אַקטועל און וועט וואַר-שיינליך בקרוב רעאַליזירט ווערען.

## לעמבערג אָהן כשר פלייש
### ביז סוף חודש מערץ

לעמבערג, 14 (טעלעפאָניש)

פון היינט אָן בלייבט לעמבערג ביז סוף חודש אָהן כשר פלייש. דער גאַנצער קאָנטינגענט אויפ'ן חודש מערץ איז שוין אויסגעשעפּט געוואָרען. די קהלה-פאַרוואַלטונג האָט אַרויסגעפיהרט אַן אינטער-ווענץ אין דער וואָיעוואָדשאַפט, אָבער אָהן ערפאָלג.

## נאָכ'ן שאָפּען-קאָנקורס

**וואַרשאַ, 14 (טעלעפ.). דער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט פון אינטערנאַציאָנאַלען שאָפּען-קאָנקורס האָט היינט דערהאַלטען פון א גרופּע פּוילישע און אויסלענדישע צוהערער א בריף, אין וועלכען די גרופּע האָט געגעבען א ספּעציעלען פּריז אין דער הויך פון 300 זל. פאַר אן אנטיילנעהמער אין קאָנקורס אחוץ פון איירופּאַ, וועלכער האָט בעקומען די העכסטע פּונקטאַציע.**

**דער דאָזיגער פּריז איז אַנערקענט געוואָרען דער יאַפּאַנישער פּיאַניסטין טשעקאָ האַראַ.**

יעקב זאַק
דער לאורעאַט פון שאָפּען-קאָנקורס, האָט בעקומען דעם ערשטען פּריז פון מלוכה-פּרעזידענט.

ראַזאַ טאַמאַרקין
האָט בעקומען דעם 2-טען פּריז.

וויטאָלד מאַלצוזשינסקי
(פּוילען)
בעקומען דעם דריטען פּריז.

## ווענדונג פון פּראָפ. הוגאָ בערגמאַן
### צום פּוילישען יודענטום פאַר זיין אָפּפאָהר פון פּוילען

וואַרשאַ, 14. (יט"א טעלעג.) פאַר זיין פאַרלאָזען פּוילען האָט דער רעקטאָר פון העברעאישען אוניווערזיטעט פּראָפ. הוגאָ בערגמאַן איבער-געגעבען דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור פאָל-גענדע ווענדונג צום פּוילישען יודענטום.

„אין דעם מאָמענט, ווען איך פאַרלאָז פּוילען פיהל איך די בעדערפעניש צו דאַנקען פון טיפען האַרץ דעם פּוילישען יודענטום פאַר דעם גרויסען כבוד, וואָס עס האָט אָפּגעגעבען דעם העברעאישען אוניווערזיטעט אין דער צייט, ווען איך האָב גע-ווײַלט אין פּוילען און פאַר די וואַרימקייט און ליבע מיט וועלכע מען האָט מיך עמפּפאַנגען אַלס פאָר-שטעהער פון דער אַקאַדעמישער מאַכט פון ירוש-לימער אוניווערזיטעט, איך וועל קיינמאָל נישט פאַר-געסען די ערהאַבענע מאָמענטען, וועלכע איך האָב פאַרבראַכט מיט די שילער פון די העברעאישע שולען, איך ווינש אייך פון גאַנצען האַרצען, זיי זאָלען קענען פאַרענדיגען זייער שטודיום בײַ אונז און אַז דער אוניווערזיטעט זאָל זיין אומשטאַנד צו געבען זיי העכערע בילדונג אויף אַלע געביטען פון דער וויסענשאַפט מיט די פאַלקאָמענהייט, וועלכע ענטשפּרעכט זיין הויכער מיסיע. דער אוני-ווערזיטעט איז דערווייל נאָך ווייט פון די דאָזיגע פאַלקאָמענהייט, עס פעהלען איהם נאָך איינציגע פאַקולטעטען. זיין אויסהאַלט און מעגליכקייט צו שטודירען אין איהם אַלע צווייגען פון דער וויסענ-שאַפט איז אָפּהענגיג אויסשליסליך פון דעם ווילען פון יודישען פאָלק".

„די פריינד פון העברעאישען אוניווערזיטעט אין פּוילען האָבען איצט געלייסטעט גרויסע אַרבייט מיט גלויבענסווירדיגער באַשייטענהייט. הלואי זאָל דער באַזוך פון אונזער דעלעגאַציע אין פּוילען פאַרמעהרען און שטאַרקען די רייהען פון די פריינד פון העכסטען ערציהונגס-אַנשטאַלט פון יודישען פאָלק".

## געזוכטע דורך קרובים פון אויסלאַנד

**וואַרשאַ, (יט"א) דורך קרובים פון אויס-לאַנד ווערען געזוכט פאָלגענדע פּערזאָנען:**

**א) הינדע און פייגע נאַגעל, האָבען געוואוינט אַמאָל אויף שליסקאַ 40 אין וואַרשאַ. זייערע על-טערן הייסען מאָטע און רחל. אויך מנשה נאַגעלט א זוהן פון מרדכי און מלכה-לאה האָט געוואוינט אויף קאָמיטעטאָווא גאַס אין וואַרשאַ.**

**ב) לייב שמולעוויטש 44 יאָהר אַלט און זיין שוועסטער חנה, קינדער פון אלי' און איטקע, זיי שטאַמען פון בעלזשא צערקאָוו, האָבען געוואוינט אין וואַרשאַ.**

**ג) דבורה שיינרובין, 55 יאָהר אַלט, א טאָכ-טער פון דוד און שרה, זי איז געבוירען אין בריסק.**

**ד) פריידע-רבקה שליגעל, א טאָכטער פון משה און עטע שטאַנג פון נעשעלסק האָט געוואוינט דער-נאָך אין פּינסק.**

**די דערמאָנטע פּערזאָנען אָדער די וועלכע וויסען וועגען זיי, ווערען געבעטען זיך מעלדען צו דער יודישער עמיגראַציע געזעלשאַפט „יעאָס", וואַרשאַ פּלאַץ גזשיבאָווסקי 10 מינדליך פון 9 ביז 1, אָדער שריפטליך, אָדער טעלעפאָניש נומ. 509,23.**

## אמעריקאַנער הילף פאַר קליינהענדלער

**וואַרשאַ. (יט"א) פרייטאָג דעם 12-טען מערץ איז פאָרגעקומען די זיצונג פון דער קאָמיסיע, וועלכע האָט געדאַרפט צוטיילען די 20,000 זל. פאַר די קליינהענדלער פון די צוגעשיקטע געלדער דורך דער פעדעראַציע פון פּוילישע יודען אין אויסלאַנד, אין דער זיצונג האָבען אנטיילגענומען רפאל שפּרעשאַווסקי, דר. זאַמערשטיין, דר. שאָשן-קעס און אדוו. זונדעלעוויטש, דאָס געלד איז פאַר-טיילט געוואָרען צווישען פאַרשידענע אָהנפּראַצענ-טיגע לייה-קאַסעס בײַ די קליינהענדלער-פאַרבאַנדען אין א רייה שטעט פון געוו. קאָנגרעס-פּוילען, מזרח און מערב קליינפּוילען.**

# קאמף ארום פאליטישע קאנצעפציעס

## פון ד"ר פ. ראטענשטרייך

עס איז שווער געווענע פאליטיקער זיך צו שיידען מיט זייערע פאליטישע קאנצעפציעס וואס זיי האבען זיך אויסגעארבייט. טראץ דעם וואס דאס לעבען האט באוויזען אז זייערע פאליטישע קאנצעפציעס האבען באנקראטירט, ווילען זיי גרייט צו קעמפען פאר זייער רעאליזאציע, הגם דאס דארף טייער קאסטען די, וואס אויף זייער חשבון ווערען רעאליזירט די דאזיגע קאנצעפציעס.

צו אזעלכע פאליטיקער געהערט אויך דער הויך קאמיסאר פון ארץ־ישראל. זיין פאליטישע קאנצעפציע איז דער לעגיסלאטיוו־ראט. ער ווייסט גאנץ גוט אז די יודען ווילען זי נישט אננעהמען. אז די אראבער ווילען זי נישט, טראץ דעם זיצט ער אין לאנדאן און באמיהט זיך איבערצייגען די ענגלענדער, אז דער איינציגער אויסוועג פון דער איצטיגער פאליטישער לאגע אין ארץ־ישראל איז איינפיהרען דעם לעגיסלאטיוו ראט לויט דעם רעצעפט וואס ער האט פארשריבען אין פארגאנגענעם יאהר.

דער הויך - קאמיסאר ווייסט גאנץ גוט אז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג, האט אין פארגאנגענעם יאהר אפגעוואָרפען דעם לעגיסלאטיוו־ראט אָבער לויט זיין מיינונג, איז דאס געשעהן א דאנק ווייצמאנס איינפלוסען און זיינע ארגומענטען וואס האבען שוין איצט פארלוירען פון זייער באדייטונג צוליב די אונרוהען וואס ער האט פאראויסגעזאגט, און פאל אויב עס וועט נישט איינגעפיהרט ווערען דער לעגיסלאטיוו־ראט. בכדי צו פארזיכערן די אראבער דאס אקצעפטירען דעם לעגיסלאטיווען ראט, וויל דער הויך־קאמיסאר באגרענעצן די עליה פון די יודען, פארזיכערענדיג אז דער טעמפא פון ארץ ישראל אויפבוי פון די לעצטע יאהרען איז געווען א צו שנעלער און אז מען דארף דורך באגרעניצען די אימיגראציע איז מעגליך מאכען די קאנסאלידאציע פון דעם, וואס די יודען האבען אין די לעצטע יארען געשאפען אין ארץ־ישראל.

איך גלויב, אז דער הויך־קאמיסאר קעמפט איצט אין לאנדאן פאר זיין פאליטישער קאנצעפציע. עס איז שווער פאראויסצוזאגען צי ער וועט געווינען, צי ער וועט ווידער פארשפילען. עס איז נישט באוואוסט ווי עס וועט אויסזעהן דער באריכט פון דער קעניגליכע קאמיסיע אין לאנדאן, און וואס פאר א עצות און עמפעהלונגען זי וועט געבען. צי די קאמיסיע וועט זיין אונטער איינפלוס פון הויך־קאמיסאר און זיין ביוראקראטיע, אדער ווי וועט זוכען איגענע וועגען, איז שווער פאראויסצוזאגען... איינס, ווייסען מיר אז די קעניגליכע קאמיסיע האט זיך אין ארץ־ישראל איבערגעצייגט, אז די אדמיניסטראציע האט פארפיהרט אויף דער גאנצער ליניע, אז זי איז נישט דערוואקסען צו די אויפגאבען, וואס זענען איהר אנפארטרויט געווארען. אז זי האט זיך אפילו נישט באקענט מיט די פארהעלטעניסען און באדינגונגען, אז זי האט אפגעשוואכט דעם ענגלישען פרעסטיזש אויפן נאהענטען מזרח, צוליב איהר לאווירען, טאלערירען אויסשרייטונגען און אונרוהע, רייבערייען און מעהרערעס. עס איז דעריבער שווער אנצונעהמען אז די קאמיסיע זאל אקצעפטירען די פאליטישע קאנצעפציע פון יענע, וואס זענען פאראנטווארטליך פאר'ן פאלען פון ענגלישען פרעסטיזש אויפן נאהענטען מזרח וואס זענען נישט געווען צוגעגרייט צו רעגירען מיט מאנדאטען־לאנד, וואס האבען זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט באנדעס אויטאמאטען און איינעלנע באאמטע.

א חוץ דעם ווייסען מיר, אז א אנגעזעהענער מיטגליד פון דער קעניגליכער קאמיסיע פראפ. קאפלענד, האט צוויי יאהר פאַרן אנקומען קיין ארץ־ישראל אנגעשריבען א בוך וועגען דער ענגלישער פאליטיק אין דער אימפעריע און האט זיך אנטשיידען ארויסגעזאגט כע־גען לעגיסלאטיוו־ראטען, אלס פרוב צו רעגירען מיט מאנדאטער און קאלאניאל לענדער. מיר גלויבען טישט הערינפער, אז די קעניגליכע קאמיסיע זאל איינגאנדירען די מיינונג פון איהר אנגעזעהענעם מיטגליד און גיין אויף דער ליניע פון הויך־קאמיסאר.

מיר ווייסען אויך טישט, ווי אזוי עס וועט זיך באציהען די ענגלישע רעגירונג צו די עצות פון איהר הויך־קאמיסאר, וועלכער האט זיך אין לעצטען יאהר ארויסגעוויזען אלס נישט דער פערפעקטער באאמטער פון דער ענגלישער רעגירונג. עס ווילט זיך גלויבען, אז די טעגעראליציע וואס איז געקומען קיין א"י צוזאמען מיט די נייע מיליטערישע אפטיילונגען האט אינפארמירט די מיליטערישע קרייזען וועגען די שריט פון דער א"י רעגירונג, וועגען די רעאקציע אויף די דאזיגע שריט וועגען דער לעכערליכקייט פון נישט איין פאראדנונג און ווי אזוי די אראבער האבען אויסגענוצט די דאזיגע פאראדנונגען. די ראפארטען פון די מיליטערישע קרייזען באשטעטי־גען מסתמא דאס, וואס די ענגלישע זשורנאליסטען האבען געשריבען און שרייבען וועגען ארץ־ישראל, אז דאס אראבישע דארף אין וועלכען מ'האט גע־דארפט מאכען א רעוואָלט, זהכענדיג געווען, האט געוואוסט גאך איידער דאס מיליטער איז אנגעקומען אז עס איז פאר־אָרדנעט געוואָרען א רעוויזיע, אז דעם מיליטער איז פארבאטען געווארען צו האנדלען ריק־זיכטסלאז, הגם עס האט געוואוסט, וואו דאס גע־ווער געפינט זיך, וויל די ארץ־ישראל רעגירונג ער־לויבט נישט, אויף די אראבישע צמענטאזשען האט מען נישט געטארט זוכען קיין געווער הגם דאס מי־ליטער איז געווען גוט אינפארמירט, אז טאקע דארט איז באהאלטען געווער. אראבישע פרויען האט מען נישט געטארט רעווידירען, הגם די מיליטערישע קריי־זען זענען געווען גוט אינפארמירט אז די אראבער ריכים טראגען געווער, שווענדמעל באהאלטען זיי עס בעת א רעוויזיע אין דארף. און וועגען דער צייט פון דער רעוויזיע איז דאס אראבישע דארף געווען גענויי אינפארמירט. ווען א רעגירונג האט אזעלכע איינפאר־מאציעס, וועגען פארהאלטען זיך פון דער אדמיני־סטראציע, וועגען איהר ארגאניזאציע, איהר געהיימע נישפאהלע וואָרנונג, איז שווער צו גלויבען, אז זי זאל גיין אויף דער ליניע וואס די אדמיניסטראציע עמפעהלט.

איך מיין, אז די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז אינפארמירט וועגען פארהאלטען זיך פון דער א"י אדמיניסטראציע בעת די אונרוהען, עס האבען זיך געמליך אין דער לעצטער צייט באוויזען ביכער פון איניגע ענגלישע זשורנאליסטען, וועלכע אינפארמירען מיט אין פאליטישע שריט, דארף אדורכפאלען די אדמיניסטראציע אין ארץ־ישראל. דער רעפרע־זענטאנט פון דער דאזיגער אדמיניסטראציע איז דער הויך־קאמיסאר. אויף שכל און פארשטאנד רעדי־רען מיט אין פאליטישע שריט, דארף אדורכפאלען די פאליטישע קאנצעפציע פון הויך־קאמיסאר, עס דארף זי אפוואַרפען די קעניגליכע קאמיסיע און נאך מעהר די רעגירונג וועלכע האט טייער באצאהלט מיטן ענגלישען פרעסטיזש, פאר די פאלשע שריט פון איהר פארשטעהער אין ארץ־ישראל.

# שאפענס מאזורקעס און די יודן־עז פון ראטען-פערבאנד

## „דזשענניק נאראדאווי" וועגען דעם שאפען-קאנקורס אין ווארשא

דער מוזיקער קריטיקער פון דעם ענדעקישען „דזשענניק נאראדאווי" מאכט אן איבערזיכט איבער דעם רעזולטאט פון דעם שאפען-קאנקורס, בעת וועל־כען צוויי יודען פון ראטען - פארבאנד האבען צוגע־נומען די ערשטע פריזען. דער אויטאר שרייבט צווי־שען אנדר. :

„א שיינער נצחון און נישט קיין קליינעם פדי־אומף האבען דערהאלטען די סאוועטישע פיאניסטען: צוויי ערשטע ערטער פאר זשאקן און טאמארקינא. ווי אויך טיישט קיין שלעכט וויכטיגען ארט פאר טא־טיאנא גאלדפארב און כינא עמעליאנאווא. אלע, וואס זענען אנטעמאלדען געווארען דורך ראטען־פארבאנד זענען שיין קוואליפיצירט געווארען. עס איז נישט פאראן וואס צו באהאלטען : לויט דער מיינונג פון זשורי, האבען זיי געשלאגען אלע יונגע פיאניס־טען פון מערב־אייראפע. זיי האבען זיי צושלאגען נישט מיט די הענט פון די אמתע רוסען, פון יענע רוסען וועלכע מיר זענען געוואוינט צו באטראכטען פאר א מוזיקאלישע פאלק, נישט פון יענע רוסען פון פארשידענע סלאווישע שבטים, וועלכע באוואוינען אין דער צאהל פון איבער 100 מיליאן סאוויעט־רוסלאנד, נאר מיט די הענט פון די רוסישע יודען וואס זענען זיכער ווייניגער אין צאהל ווי די יודען אין פוילען.

די זשורי האט אנערקענט פאר זשאקן און טא־מארקינא די ערשטע ערטער : אלס פיאניסטען און אלס שאפעניסטען. די מאזורקעס, יענע די אזוי אומ־מיסטען פוילישע מאזורקעס פון שאפען האט ווי עס ווייזט זיך ארויס, אומבעסטען פארשטאנען, גע־פיהלט און געשפילט ח' יעקב זשאק. נישט עמיצער פון די פאליאקען, נישט קיין פוילישער יוד, נאר דווקא ח' זשאק וואס איז געבוירען געווארען אין רוס־לאנד, און דארט פיאניסטיש און מוזיקאליש אויס־געבילדעט. דאס איז זעהר א פיל־זאגענדער פאקט.

אזוי ווייט פיל־זאגענדיג, און ער ווארפט אזוי פיל ליכט אויף דער ארטיסטישער אטמאספערע, אין וועל־כער עס געדייהט כלומרשט און וואקסט ביי אונז דער קולט פאר שאפיען, אז מען דארף צו דעם פאקט טישט צוגעבען קיין שום קאמענטארען.

וויל סוף־כל־סוף וואלט מען דאס ארויסרוקען זיך אויפן ערשטען ארט זשאקן און טאמארקינא גי־כער געקענט באטראכטען אלס אויסקוקעלען זיי אויף דער ערשטער שטופע פון פיאניסטישער קונסט ווי אלס ספעציעלע אינטערפרעטאטארען פון שאפענס קונסט אבער יענע מאזורקעס... דא בלייבט שוין שוין נישט קיין שום ספק". דאס אינטערעסאנטסטע אבער אין דער גאנצער אפשאצונג פון שאפען־קאנ־קורס דורך דעם ענדעקישען „דזשענניק נא־ראדאווי" איז אז בעל־כרחו מוז ער מודה זיין אין גרויסען ווערט פון יודישע פיאניסטען.

„עס איז מערקווירדיג — שרייבט דער „דזשענ־ניק נאראדאווי" ווייטער — דער פאקט פון דער כמעט ריקזיכטסלאזער איבערגעוויכט פון דער סאָ־וויעטישער פיאניסטיק איבער דער מערב־אייראפעאי־שער. פאקטיש דאס וואס מיר זעהען ביי אזא זשאק, טאמארקינא, גאלדפארב אדער אפילו עמעליאנאווא אימפאנירט אונז אלס א פאלקאמענהייט פון דער טעכ־ניק און שול וואס איז געשטיצט אויף געוואלדיג שטארקע פונדאמענטען אוניווערסיטעטליכע און אונ־פערפיהרערישע.

דאס, וואס עס מאכען זשאקן מאנגעל זייער פערפעקציע וואס מען טרעפט נישט ביי קיין אנדערע פיאניסטען, וואס שטייען אפשר איבער זשאקן מיט זייער טאלאנט, זייערע וואלאכען פון גייסטיגער נא־טור — מוז אימפאנירען און — לאמיר זיין אויפ־ריכטיג — אנטציקט. יענע טעכנישע פולקאמענהייט גיט די מעגליכקייט זיך ארויסצוזאגען אויף דעם אומ־מייסטען פרייען אופן, וואס איבערגעבען די גערא־קען אין א פארטרעטונג און פולקאמער שיט־פארב ; דאס באוויזען דעם צוהערער וואס זענען פאראנדערדעס עמפינדליך אויף דער אויסערליכער זייט פון דער מוזיק.

מיט דער דאזיגער פולקאמענהייט, מיט דער אב־סאלוטער פריהייט, מיט דעם באהערשען אלע פר־בלעמען אין דער פיאניסטישער טעכניק, האט זשא־ געשלאגען אלע — און די מיינונג פון זשורי א־ ווארשיינליך אויך אין דער מיינונג פון א סך צו־הערער. ער האט זיי געשלאגען — טראץ דעם, וו־ איז ערלויבט צו פארזיכערן אז מיט ווידער־ זיש עסטראדישען טאלאנט שטייט ער נישט איבער א־ דערען מאלטשאזשינסקי און שטייט זיכער הינטער אויב עס האנדעלט זיך וועגען די טיפקייט פון פי־ לען די מוזיק — דער דייטשישע אקסענפעלד וועל־ האט א שטארקען טאלאנט, אידעל און שעהן א־ קיין רוהיגקייט.

די מיט 7 יאהר יונגערע פון זשאקן, טאמארקי־ האט אין יעצטיגען מאמענט נאך נישט דער־ די ־ אן עהנליכע פולקאמענהייט ווי ער — אָבער פעהלט איהם צו דעם נישט קיין סך. אויב עס הא־ דעלט זיך אבער וועגען איהר אינערליכער באַ־ הונג צו מוזיק איז וואר ווייסט צי זי שטייט ש־ הויכט נישט העכער ווי זשאק..

16 יאהר — און אזא פולקאמענהייט פון ד־ טעכניק, אזא אלזייטיגקייט און פריקייט ! און ת־ וועגען די הענט און די פינגער און די מוסקולען פ־ די דאזיגע סאוויעטישע פיאניסטען נישט קיין אנד־ רע ווי ביי די פיאניסטען פון מערב. אויב די רעז־ טאטען זענען דאך אנדערע, הערליכע, ליגט די ס־ קודם כל אין דער צילבאוואוסטער, קלוגער מעט־ דאס אנגעווענדען פארשטענדיגע פעדאגאגיש - מוזי־ לישע מעטאדען ; דאס אויסמיידען אומנוציגע עק־ פעריטענטען ; און ענדלעך דאס מעגליך מאכען ד־ פאך-ארבייט אין די ברייטסטע גרעניצען, ערגיץ א־ דערש הויבט א פיאניסט אן אן ערנסטען שטודי־ ערשט נאך דעם ווי ער האט שוין מאטורע, — אלס צו 18-20 יאהר, זיינע הענט זענען שוין נישט ט־ פיגיג ביים באהערשען די טעכניק ווי אין יונג־ עלטער. און אזא טאמארקינא צו 16 יאהר — וו־ שיינליך איז נישט געצוואונגען געווען צו באהע־ שען אלגעברא און גאמעטריע פון מאטורא־קורס שפילט שוין אזוי אז א גאנצע די רייכע פיאניסט־ ביז 28 יאהר אלט, שלעפט זיך נאך איהר אין ער־ הערשענדיג איבער די טעכנישע מיטלען פון פאר־ פיאן תאט די טאמארקינא פאר זיך די דערא־ פון דער גאנצער וועלט. וויל איהר טאלאנט וו־ נישט טשוטשרוויכעלט ווערען אין שטודירונגען, וו־ כע עס איז שווער צו באווייזען — שוין צו באו־ צען שווין צוליב פיזישע טעמים — און די עלטע־ יאהרען די טאמארקינא ווערט דער פאהן פון ד־ סאוויעטישער קונסט און איהר שטארקער פראפ־ סעמיטישער אויסדרוק !

אזא לאנגער ארטיקל פון דעם יודען־פרעסער־ שען „דזשענניק נאראדאווי" אין וועלכען עס רעד־ זיך וועגען יודישע קינדער — און קיין איין אנט־ ס עמיטישער אויסדרוק !

דאס איז דאס וואונדער פון דער רייניער קונסט

# איטאליען שאפט א שטארקע ארמעע

## אויף די גרעניצען פון די ענגלישע קאלאניעס אין אפריקא

מוסאליני האט, ווי באוואוסט, אונטערגענו־מען א רייזע קיין אפריקא. אין ענגלאנד האט דער דאזיגער פאקט ארויסגערופען א גרויסע באאונרו־היגונג און זי ווערט באטראכט אלס א דירעקטע ארויספאָדערונג צו ענגלאנד, מען איז שוין דארט פון לאנג נישט צופרידען מיט די מיליטערישע פאר־ברייטונגען און באפעסטיגונגען, וואס די איטאליענער האבען אונטערגענומען אין דער לעצטער צייט אין זייערע אפריקאנישע באזיצונגען.

איצט מעלדעט די פראנצויזישע צייטונג „פראנס מיליטער" וועגען א גרויסער איטאליענישער אר־מעע, וואס ווערט געשאפען אין אפריקא. די צייטונג ציטירט פאקטען און ציפערען איבער דער דאזיגער ארמעע־ די אויפגאבע פון דער ארמעע וועט זיין צו באשיצען די איטאליענישע קאלאניעס און די הוצאות אויסצוהאלטען די ארמעע געהען נישט אריין אין ביודזשעט נאר זיי ווערען איבערגעטראגען אויפ'ן חשבון פון קאלאניען מיניסטעריום. די אר־מעע ווערט קאמפלעטירט פון אביסיניער און וועט באשטעהען פון 17 בריגאדעס. די בריגאדעס וועלען האבען א עהנליכע ארגאניזאציע, ווי די איטא־ליענישע דיוויזיעס און אין זייער באשטאנד וועלען אריין שיסער אפטיילונגען, אפטיילונגען מאשינען־געווערען, צו דריי באטעריעס ארטילעריע אין יע־דער בריגאדע א סאפיארען ראטע און א בעוועגליכער שפיטאל. די גאנצע קאמאנדע וועט באשטעהען פון איטאליענער.

א חוץ דעם דאזיגען מיליטער וועט אין דער נייער איטאליענישער ארמעע אין אפריקא אריין אויך מיליטערישע אפטיילונגען, וואס ווערען פאר־מירט פון איטאליענער. זיי וועלען באשטעהען פון 9 באטאליאנען פון די שווארצע העמדלעך, 4 דיוויזיעס מאטאריזירטע א טילעריע און 7 ארבייטער אפטיילונגען, הויפטזעכליך טעכניקער ספעציאליס־טען, וואס זענען באשטימט צו באַ־ינען די מאָטאָ־ריזירטע באטעריעס. די באטאליאָנען פון די שווא־רצע העמדלעך, וועלען האבען צו צוויי ראטעס פיע־כאטע, איין ראטע פאנצער מאשינען, איין ראטע לייכטע טאנקס און איין ווארשטאטען אפטיילונג צורעכט צו מאכען אויטאס.

אין רשות פון וויצע קעניג ווערט איבערגעגעבען דאס מיליטער, וואס באשטעהט פון דער פארמירטער סאוואיאישער גרענאדירען דיוויזיע, וועלכע אנטהאלט צוויי גרענאדיר פולקען, ארטילעריע, צוויי אינזשי־ניערען אפטיילונגען, און א ארבייטער אפטיילונג. א חוץ דעם וועלען נאך צו א דיוויזיע געהערען 4 באטאליאנען פון די דיאמאנטי־דיוויזיע, וואס זענען זעהר אויס באשטימט צום פערזענליכען שוץ פון וויצע קעניג און דאַ־ביער וועלען זיי זיך געפי־נען אין זיין רעזידענץ, ווי גרויס די ביי געשאפענע איטאליענישע ארמעע אין וואַרשא וועט זיין, איז נאך נישט פעסטגעשטעלט און אפהענגיג פון די רעזולטאטען, וואס עס וועט געבען דאס ווערבירען פרייוויליגע צווישען די איינגעבוירענע, וועט זי באשטעהען פון 100 ביז 150 טויזענט מאן. דער איטאליענישע ארמעע אין אפריקא וועט זיין, איז 2,500 אפיצירען און 15,000 אונטער אפיצירען. דאס צוזיהען אפיצירען און אונטער אפיצירען אין דינסט פון דער אפריקאנישער ארמעע טרעפט אן אויף באדייטענדע שוועריגקייטען ; די איטאליע־נישע ארמעע - אנפיהרונג נעהמט אן א רייה שריט מיט'ן ציל אויפצוהאלטען אין אביסיניען די אפי־צירען, און אונטער־אפיצירען וואס געפינען זיך שוין דארט. מען גיט זיי לאנג טערמיניגע אורלויבען, פארשידענע דינסט הנחות און א גרויסען לוין.

ס'איז צו זעהן פון די ידיעות, וואס דער דעפעשע בערליע האט ציטירט אין זיין באריכט בעת עס איז באטראכט געווארען דער בודזשעט פון פראנצויזישען קריגס- ביודזשעט געפינט זיך אין אפריקא א חוץ דער ארמעע וואס איז איצט דארט געשאפען נאך א 150 טויזענט איטאליענישע סאל־דאטען פון דער איטאליענישער ארמעע אין אי־טאליען. אזוי אדום געפינט זיך אין צפון און מזרח אפריקא א איטאליענישע ארמעע פון אן ערך 250 טויזענט סאלדאטען.

די דאזיגע צאהל איטאליענישע סאלדאטען בא־קומט א באזונדערע באדייטונג, ווען מען נעהמט אין אכט, אז אין עגיפטען און אין די ענגלישע קאלאניעס וואס גרעניצען זיך מיט דער איטא־ליענישער אפריקאנישער אימפעריע געפינען זיך סך־הכל אן ערך 44 טויזענט סיי ענגליש, סיי עגיפ־טיש מיליטער און אין דעם איז שוין אריינגערע־כענט אויך די קאלאניאלע פאליציי.

# יובל פון די „ווארשאווער הייזער" אין ירושלים

## לובלינער יוד, וואס האט מיט 40 יאר צוריק געמוזט חלוצישע ארבייט אין א"י

ירושלים (יט"א) די טעג איז געווא'ען 40 יאהר זייט עס איז אויפגעבויט געווארען דער ירושלימער יודישער קווארטאל נחלת־יעקב, וואס איז באקאנט אונטער'ן נאמען „ווארשאווער הייזער" געבויט האט דעם דאזיגען קווארטאל ר' יעקב שרגא שטיינוואורצעל פון לובלין, וואס האט פארמאגט א גרויסען גוט אין פיאסקי, קרייז לובלין. נאהענט צו די שבעים, האט ר' יעקב שרגא באשלאסען עולה צו זיין קיין ירושלים. ער האט פארקויפט זיין גאנץ פארמעגען, א העלפט פון אויסגעלייזטען געלד מיטגענומען מיט זיך און די צווייטע העלפט איבערגעלאזען זיינע צוויי זיהן, וועלכע זענען פאר־בליבען אין פוילען. אין ירושלים האט ר' יעקב שרגא געקויפט א שטיק פלאץ מחוץ דער אלט־שטאט און אויסגעבויט 50 וואוינונגען מיט'ן צוועק, אז ארימע פוילישע יודען זאלען דארט 5 יאהר וואוינען אומזיסט. די דאזיגע „געשענקטע דירות", ווי מ' רופט זיי אין ירושלים, זענען מיט דער צייט אויס־געוואקסען אויף 200.

ר' יעקב שרגא האט נאך געהאט ברעה אויס־צובויען אנדערע זאכען אין ירושלים, ער איז אָבער געשטארבען איידער ער האט באוויזען אויסצופיהרען זיינע פלענער.

# דאס לאדזשער לעבן

מאנטאג, 15 מערץ
ג' ניסן תרצ"ז
זון-אונטערגאנג 5.41
זון-אויפגאנג 5.33

# אויפקלערונגען וועגן בודזשעט
## פארלאנגט די שטאטישע סטאראסטווע פון דער קהלה-פארוואלטונג
### רעגיסטראציע-מאטעריאל צו פסח-שטיצע מוז צוגעשטעלט ווערן ביז מארגן מיטאג

די סטאראסטווע האט נעכטן צוגעשיקט א בריף צו דער קהלה-פארוואלטונג ,אין וועלכען זי פאדערט אויפצוקלערן וועגן קהלה-בודזשעט פארן יאהר 1937. ס'האנדעלט זיך וועגן דעם, וואס צוליב דעם שחיטה-געזעץ האט די קהלה-פארוואלטונג איבערגעגעבען דעם פערסאנאל צו פארוואלטען מיט דער שחיטה. די פארוואלטונג האט דעריבער אין בודזשעט אריינגעשטעלט א גלייכען ציפער אין דער הוצאה און אין דער הכנסה.

וועגן דעם פארלאנגט די סטאראסטווע אן אויפקלערונג.

* * *

נעכטן איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע, וואס פארנעמט זיך מיט דער פסח-הילף אקציע.

ס'איז באשטימט געווארען פאר די רוסישע יודען 750 זלאטעס, פאר'ן „דאבראטשינאשטש" 16,200 זל. און פארשידענע סומען פאר יודישע זעלנער, וואס דינען אין די פראווינצער גארניזאנען. ס'איז אויך באשלאסען געווארען — אזוי ווי אלע יאהר — צו באזארגען מיט כשר עסען די יודישע קראנקע אין די שפיטאלען און ארעסטאנטען פון די היגע תפיסות.

מחמת דעם, וואס דער טערמין פון צוריקשיקען די רעגיסטראציע - מאטעריאלען ענדיגט זיך מאר־גען, דינסטאג, מאכט מען פון דער קהלה-קאנצע־לאריע אויפמערקזאם, אז די פאראיינען, בתי מדרשים און חברות, וואס וועלען ביז מארגען 2 מיטאג נישט צושטעלען דעם רעגיסטראציע-מאטעריאל, וועלען פארלירען די רעכט פון געניסען פון דער פסח-שטיצע.

## גענייענישפולע שיסעריי
### אין צענטער פון שטאט

(ז) נעכטען ארום 5 א זייגער נאכמיטאג האבען אויף נארוטאוויטש-גאס רוג פ. א. וו. אונ־באקאנטע אויסגעשאסען א פאר מאל אויף דעם אדורכגעהענדען 20-יעהריגען יוזעף קאוואלסקי (זאגאיניקאווא 10).

דעם שווער פארוואונדעטען האט די ארויס־גערופענע פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די פאליציי האט אונטערגענומען אן ענער־גישע אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען די סיבה פון דער גענייענישפולער שיסעריי.

## אנפאל אויף דער גאס

אויף דער גאס נעבען לעגיאנוב 40 זענען אונבאקאנטע באפאלען דעם 30-יעהריגען ראמאן פלאשטשינסקי און איהם מיט עפעס א טעמפע זאך שווער פארוואונדעט.

די פאליציי פיהרט וועגען דעם ענין אן אויספארשונג.

## פראטעסט-אקציע פון די קוימען-קעהרערס

(א) אין לאקאל אויף זשווירקע נומער 10 איז פארגעקומען אן אלגעמיינע פארזאמלונג פון די קוימען-קעהרערס, וועלכע פיהרען ווי בעוואוסט זייט א געוויסער צייט א פראטעסט-שטרייק געגען דעם פראיעקט צו אנולירען די ארגאניזאציע „קאר־פאראציע פשעמיסלו קאמינירסקיעגא".

אין גאנג פון דער דיסקוסיע איז באשלאסען געווארען די אקציע צו פארשארפען און אויב די פראויסגעזעהענע רעפארמע וועט דורך דער מאכט ראך נישט אפגעשטעלט ווערען זאלען די קוימען־קעהרער, אלס צייכען פון פראטעסט, אנהויבען א הונגער-שטרייק.

## אפטייקען.
### היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט פייבאכט דיזשורירען: ה. רוטקיע־וויטש (זגערזשער 87), י. הארטמאן (בזשעזשינער 24), י. הישפאנספי (פיעהייטס-פלאץ 2), א. פערל־מאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואלטשאנסקא 37), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

## זעלבסטמארד צוליב ענטוישונג אין ליבע

(א) אויף בעדנארסקא 24 איז באגאנגען זעלבסטמארד דורכ'ן איינעהמען לומינאל די 28־יעהריגע העלענא פושטשינסקום, א קראנקע-שוועס־טער אין דר. דאנכינס קליניק.

אין א זעהר שווערען, באוואוסטלאזען צו־שטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין ראדאגאש־טשער שפיטאל, די סיבה פון זעלבסטמארד איז ענטוישונג אין ליבע.

**Dr. med. H. LUBICZ**
ספעצ. פאר הויט, וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאס 7 אויף
69 פילסודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32
נעהמט אן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8 און זונטאג און חגאות פון 9–11 פריה.

**Dr. med. Trepman**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען,
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אויך אלע ארט צנאליזען.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–9 אווגד

# ווידער א שטרייק אין דער פירמע דאניעלאק און מיטמינגער

מיט א צייט צוריק האט, ווי מיר האבען בשעתו מיטגעטיילט, אויסגעבראכען א שטרייק אין דער פירמע דאניעלאק און מיטמינגער (פאמאר־סקא 69, פיעטריקאווער 60) צוליב דעם, וואס די פירמע האט געוואלט רייסען די לוינען ביי די לוין וועבער.

דעם שטרייק האבען דאמאלט געפיהרט די לוין-וועבער און מיט זיי סאלידאר די געזעלען, די פירמע האט דאן די לוין-רעדוקציע צוריקגעצויגען און דער שטרייק איז ליקווידירט געווארען.

איצט האט אין דער אויבענדערמאנטער פירמע ווידער אויסגעבראכען א שטרייק, אבער שוין צוליב אנדערע מאטיווען. די אקציע ווערט איצט געפיהרט צווישען די לוין. וועבער מיט די געזעלען, ביי וועלכע די לוין-וועבער האבען געפרובט רייסען די אזוי אויך קלעגליכע לוינען.

דער אונטערשלאג פון דער דאזיגער איצטי־גער אקציע איז פאלגענדער: די פירמע האט אין זיינער צייט כמעט געצוואונגען די לוין- וועבער אויס־צוקויפען פאטענטען, צו די פאטענטען געהען צו לאקאל, הכנסה א. אנ. שטייערן, די לוין-וועבער זענען קוים אומשטאנד פון זייערע גישטיגע פאר־דינסטען אויסצוהאלטען די אלע אויסגאבען און פרואווען דעריבער אויסצושלאגען די דאזיגע אויס־גאבען אויף די שוין גאר קלאגעדיגע פארדינסטען פון די געזעלען.

די אקציע זאל איצט געפיהרט ווערען אין דער ריכטונג, אז די פירמע זאל איינשרייבען אלע וועבער אלס ארבייטער אנגעשטעלטע פון דער פירמע און אלס אזעלכע זיי פארזיכערען צו שליסען א קא־לעקטיווען אפמאך און רעגולירען די פארמען פון ארבייט.

# פארזאמלונג פון די פאבריק-מייסטערס
## באשטייערונג לטובת די שטרייקענדע מייסטערס אין „ווידזעווער מאנופאקטור"

(א) נעכטען אינדערפריה, איז אין זאל פון „פשעוויאשניע" (זשעראמסקיעגא 74) פארגעקומען אן אלגעמיינע פארזאמלונג פון די פאבריק-מייס־טערס.

דער פארשטעהער פון דער הויפט-פארוואלטונג פון מייסטער-פאראיין האט אפגעגעבען א באריכט וועגען די אונטערהאנדלונגען מיט די אינדוסטריע־לער און אונטערשטראכען, אז די אינדוסטריעלער געהען נישט איין נאר אויף דעם פונקט וועגען פאר־זיכערען די מייסטערס אלס אינטעלעקטועלע אנגע־שטעלטע און אויף דעם דירה-געלד צוגאב.

די פארזאמלונג האט איבערגעגעבען דער הויפט־פארוואלטונג צו פיהרען די אקציע ביז עס וועלען דערגרייכט ווערען אלע פאדערונגען פון די מייס־טערס.

ווייטער איז באהאנדעלט געווארען די אקציע פון די מייסטערס אין דער ווידזעווער מאנופאקטור, עס איז ארויסגערוקט געווארען א פארשלאג צו פראקלאמירען אן אלגעמיינעם שטרייק אויף א טאג אלס צייכען פון סאלידאריטעט מיט די שטרייקענדע.

עס איז אבער נאך א דיסקוסיע באשלאסען גע־ווארען זיך צו באשטייערן מיט א טעגליכע גאזשע יעדע וואך ,כדי צו שטיצען די שטרייקענדע מא־טעריעל און זיי געבען די מעגליכקייט אויסצוהאל־טען די אקציע ביז צו אן ענטגילטיגען זיג.

די דעלעגאציע ,וועלכע איז ארויסגעפאהרען קיין ווארשא אינטערווענירען וועגען דעם שטרייק אין ווידזעווער מאנופאקטור איז דארטען צוליב עפעס פארהאלטען געווארען און קיין באריכט וועגען דער אינטערווענץ האט נאך נישט געקאנט אפ־געגעבען ווערען.

# פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

אונטערן פארזיץ פון ה' דר. ראזענבלאט איז פאר־געקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט.

אויף דער זיצונג איז אנוועזענד אלס גאסט ה' א. פערלמאן, וועלכער האט רעפערירט און אינפאר־מירט דעם קאמיטעט וועגען די צילען און אויפגא־בען פון דער ארץ-ישראל געזעלשאפט „זבולון", וואס איז לעצטענס געשאפען געווארען אין פוילען. ה' דיר. פערלמאן האט וועגען דער באדייטונג פון דעם יודישען ים און יודישען פארט אין ארץ ישראל פאר דער ענטוויקלונג פון דער נאציאנאלער היים. דער פישפאנג און די פיש-אינדוסטריע קען האבען אן אונגעהויערע באדייטונג פארן ווירטשאפטליכען לע־בען אין ארץ-ישראל. די געז. „זבולון" האט די אויפ־גאבע צו זארגען פאר דער ענטוויקלונג פון דער פיש-אינדוסטריע, אויסצובילדען פאכמענער דעם גע־העריגען עלעמענט און אויסשטאטען איהם מיט די געהעריגע מכשירים פארן פישפאנג אויף די ברעגען פון ארץ-ישראל.

נאכדעם ווי עס זאגען זיך ארויס אין דער דאר־טיגער פראגע די ה'"ה רעד. אהרן אינדש. חייקין, דר. ראזענבלאט, שאפירא א. אנד. באשליסט דער ציוניסטישער קאמיטעט צו געבען זיין פולע מאראַ־לישע אונטערשטיצונג דער געז. „זבולון" ביי דער ענטשטעהונג פון דער אפטיילונג אין אונזער שטאט.

ה' דיר. פערלמאן דאנקט דעם ציוניסטישען קא־מיטעט פאר די פאראינטערעסירונג מיטן גערונג פון „זבולון".

דער פארזיצענדער טיילט דערויף מיט וועגען דער פאלקס-פארזאמלונג מיט דער באטייליגונג פון יצחק גרינבוים, וואס האט געזאלט פארקומען און האט גער מוזט אפגעלייגט ווערען צוליב דעם וואס ה' גרינ־בוים האט נישט געקאנט קומען קיין לאדז.

ה' דר. ראזענבלאט טיילט אויך מיט, וועגען באזוך פונם רעקטאר פון דער העברעאישער אוני־ווערזיטעט אין ירושלים, פראפ. הוגא בערגמאן אין אונזער שטאט.

אין צוזאמענהאנג מיט דער באפארשטייענדער קאנגרעס שקל-אקציע, וואס הויבט זיך קורצליך אן, באשליסט דער ציונ. קאמיטעט צו רעלעגירען אין די פראוויזיאנטע שקל-קאמיסיע די ה'"ה שאפירא און ווידראווסקי.

צולעצט באגריסט דער פארזיצענדער דעם מיט־גליד פון ציוניסטישען קאמיטעט, ה' שמואל לעווי, צוליב זיין אפפאהרען אויף פסח קיין ארץ ישראל און ווינשט איהם אין נאמען פון קאמיטעט א גליקליכע רייזע.

ה' דר. ראזענבלאט געזעגענט זיך אויך אין נא־מען פון קאמיטעט מיט ה' אלעקסאנדער יאעל, וועל־כער פאהרט איצט צוריק קיין ארץ ישראל און האנקט איהם הערצליך אין נאמען פון דער ציוניסטישער געזעלשאפט פאר זיין אויפאפערנדע ארבייט, וואס ער האט געלייסטעט לטובת דעם „קרן היסוד" בעת זיין לעצטען באזוך אין אונזער שטאט.

**Pomoc bezrobotnym to nie jałmużna,**
**to obowiązek i nakaz sumienia.**

# פייער פאלקספלאט

## לכבוד דעם מארשאל רידז-שמיגלי

(א) נעכטען ביינאג ,איז אין זאל פון לאדזשער שטאט-ראט פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע אין שייכות מיט'ן נאמענסטאג פון'ם פוילישען מאר־שאל עדווארד רידז-שמיגלי.

אויף דער דאזיגער אקאדעמיע האט געהאלטען א געלעגענהייטס-רעדע דער וויצע-פרעזידענט פאן טשעק.

עס זענען אנוועזענד געווען פארשטעהער פון דער מלוכה-מאכט ,מיליטער, זעלבסטפארוואל־טונג און פון דער געזעלשאפט.

## קאנסול מאקס קאהן
### נעגעבען טויזענד זל. פאר דער העב־רעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים

אין צוזאמענהאנג מיטן באזוך פון דער רעקטא־ציע פון ירושלימער אוניווערזיטעט אין אונזער שטאט, מיטן פראפ. בערגמאן בראש, האט קאנסול מאקס קאהן געגעבען 1000 זל. פאר דער אוניווערזי־טעט.

## ער האט איהם „רעמאנטירט" דעם קאפ און פנים

(א) א געוויסער האמאן פלאריאנטשיק (פון לע־גיאנען-גאס 40) איז ארויף צו זיין הויז-ווירט פער־טען ער זאל איהם רעמאנטירען זיין וואוינונג.

צווישען דעם לאקאטאר און דעם ווירט איז דער־גאנגען צו א מחלוקה, און דער לעצטער האט פלאר־יאנטשיקן מיט א טעמפער כלי צעהאקט דעם קאפ און פנים.

דעם פארוואונדעטען האט פאגאטאוויע ערטיילט ערשטע הילף.

## פערטשעפעט מיט'ן קאפ...

(א) אויף חנר פעטריקאווער 125 האט דער 22 יאהריגער שמיל פרשטש (פון אנדזשעיא 1) „זא־וואחדשעט" מיט'ן קאפ אין אן אפען טירעל פון אן אויטא און זיך שטארק צושעדיגט.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

## איבערגעפאהרען

(א) אויף דער זגערזשער גאס איז איבערגע־פאהרען געווארען דורך אן אויטא דער 25-יאהריגער יצחק קאלמאנאוויטש פון לענטשיץ.

ביי איהם איז צושעדיגט געווארען דער קאפ און פנים און זיך צובראכען א פוס.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפי־טאל.

## אפגעבריהט

(א) מחמת אומפארזיכטיגקייט האט זיך גע־פעהרליך אפגעבריהט מיט קאכעדיג וואסער די 34־יעהריגע סאבינא ביטעק (מישליוועסקא 11). מען האט צו איהר גערופען ארויסרופען פאגאטאוויע.

## אנ'אומגליקספאל

(א) אויף דער לאגעווניקער גאס איז געפא־לען און זיך צעבראכען די רעכטע האנד דער 53־יאהריגער טעאדאר פאדשיאדלי (טאווארא 14). פאגאטאוויע האט איהם אריבערגעפיהרט אין ראַ־דאגאשטשער שפיטאל.

**ZACHĘTA**
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג
צוויי פרעכטיגע בילדער:
I
דו ווועסט אייביג זיין מיינע
אין דער הויפט-ראלע:
GRACE MOORE
II
ליבעס-פראמענאדע"
אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

זאַל
פילהאַרמאָניע
טעל. 213-84
די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטן אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

16-טער זשורנאַל

אָוונט פון שאָפּען = מוזיק
ROSA TAMARKINA
(ז. ס. ר. ר.) II פּריז.

היינט, מאָנטאָג, דעם 15-טען ד. ח. 8.45 אָוונט טרעטן אויף די לאַורעאַטען פון III אינטערנאַציאָנאַלען שאָפּען-קאָנקורס
OLGA ILIWICKA
(פּוילען)
פענאָמענאַלע פּיאַניסטין
פּרייז פון דער מוזיק-שולע אויפ'ן נאָמען פון שאָפּען אין וואַרשע.


# ווי אַזוי האָב איך זיך געשמדט און צוריק מגייר געווען
## (דערציילט פון אַ לובלינער יודיש מיידעל)

"לובלינער טאָגבלאַט" שרייבט:

— לובלין איז נישט אָרעם אין משומדת'טעס. אין דער היינטיקער פאַרנעמט אונזער שטאָט איינע פון די ערשטע, אויב נישט דאָס ערשטע אָרט אין פּוילען.

וואָס טראַכטען די דאָזיגע משומדת'טעס? וואָס מאַכען זיי דורך? ווי אַזוי הויבט עס זיך אָן? די זייטיגע סיבות, וואָס טרייבען זיי צו אַזאַ שריט?

אָט האָבען מיר איצט געהאַט אַ געלעגענהייט אויף די דאָזיגע פראַגען צו באַקומען אַ טיילווייזען ענטפער פון אַ יודיש מיידעל, וואָס האָט זיך גע־שמד'ט מיט בערך אַ יאָהר צוריק און ערשט די טעג זיך צוריק מגייר געווען. מיר האָבען געשמועסט מיט איהר, זי האָט אונז אויפריכטיג אַ סך פּרטים אויפגעקלערט און באַוואָרנענדיג זיך דיסקרעציע בנוגע איהרע אינטימע מאָמענטען און אויך בנוגע דעם נאָמען — כדי איהרע עלטערן צו שאַנעווען, ווייל זיי וואוינען איבי'ם יודישען קוואַרטאַל און זי וול נישט מען זאָל אויפסניי וועגען דעם שמועסען אין שטאָט — האָט זי אונז ערלויבט די איבעריגע פּרטים צו פאַרעפענטליכען.

דאָס מיידעל איז ערשט איצט אַלט בסך־הכל

### 21 יאָהר

באַשאָנקען מיט אַלע אויסערליכע מעלות, כדי צו מעגען איהר באַצייכענען אלס שעהן מיידעל, אַ שעהנקייט, וואָס האָט איהר געמאַכט אַ וועג צום אומגליק, אָדער אומגליקען. אַ שעהנקייט, וואָס איז געוואָרען איהר פאַרפאָלגערין און ווער יוייסט וואו־הין נאָך איהר הויך־געוויקסיגע, גוט־געבויטע פּי־גור, שוואַרצע האָר און שעהן פּנים וועט איהר נאָך פאַריאָגען...

גערעדט וועגען איהר פאַרגאַנגענהייט האָט זי אין אַ געוויס לייכטען טאָן, מיט אַ ביסעלע ציניזם; אַ ציניזם, וואָס האָט איהר אפשר געהאָלפען איבערהאַלטען אַזוי פיל צרות, זיך נישט ברעכען אונטערן לאַסט פון הונגער, נויט, פּיין, פיזישע און גייסטיגע ליידען, ווייל זי האָט דאָס אַלץ געגנ־מען לייכט, מיט אַ רוסישען „נאַפּלעוואַטי", דאָך האָט זי פיל מאָמענטען פון איהר דערציילונג באַגאַ־סען מיט ספּאַזמאַטישע טרעהרען.

— ענטשולדיגט... עס וועט באַלד פאַראיבער... נישט כדאי צו וויינען... ס'איז געווען שלעכט, ס'איז ביטער און מסתמא וועט זיין נאָר ערגער...

---

זי שטאַמט פון אַ רייכע און אָרטאָדאָקסישע פאַמיליע. איהר פאָטער — אַ יוד אַ בן־תורה, מיט אַ לאַנגע פּאַטריאַרכאַלישע באָרד, די מוטער אין אַ שייטעל. קיין לובלין זענען זיי מיט אַן אנדערהאַלבען צענדליג יאָהר צוריק געקומען פון אַ קליין שטעטעל זיך מאַטעריעל צוזאַמענגעבראָכען, געבלי־בען אָהן אַ גראָשען און אָהן פּרנסה מיט דריי קליינע קינדער און עס האָבען זיך אָנגעהויבען יאָהרען פון הונגער און נויט.

לובע — לאָמיר איהר אַזוי אָנרופען, ווייל דעם שפּעטערדיגען נאָמען, מאַריאַ, האָט זי געטראָ־גען בלויז עטליכע חדשים — האָט שוין אין איה־רע קינדער־יאָהרען דערפיהלט, וואָס מען מיינט דלות און באַזוכענדיג די „אומזיסטע" פּאָווש־כנע שול, האָט זי, גלייכצייטיג זיך פליסיג. שלעכט איז געווען מיט אַ שיכעל. פון די בייגעל האָט געקלעקט קוים אויף אַ פּיצעלע ראַזאָווע ברויט, אָבער נישט אויף קיין שיכעל, נישט אויף קיין קליידעל און נישט אויף קיין לערן־ביכעל. האָבען איהר אַרויסגעהאָלפען די קריסטליכע קאָלעזשאַנקעס. זי האָט זיי געהאָלפען מאַכען די לעקציעס און זיי האָבען איהר דערפאַר ערלויבט צו באַנוצען זייערע ביכלעך און אַמאָל מיטגענומען אַהיים אויף אַ גלעזעל טיי. צו די יודישע קאָלע־זשאַנקעס האָט זי ווייניגער מזל געהאַט, פאַרוואָס פאַרשטויסען אונזערע מיידלעך פון זיך אַן אָרים קינד, פון וואַנען די דאָזיגע פּוסטע און שעדליכע גאווה? פון וואַנען אַזאַ ערציהונג? די יודישע מיידלעך האָבען געוואוסט, אז זי פאַרקויפט בייגעל, האָבען זיי זיך מיט איהר געשעהמט, און אפשר טאַקע איז דאָס געווען פאַר לובען דער ערשטער שטויס, וואָס האָט דערווייטערט פון יודישע קינ־דער און דערנעהנטערט צו אַנדערע. לובע איז מיט די קריסטליכע קאָלעזשאַנקעס אַוועק נישט נאָר אַהיים, נאָר אויך גאַנץ אָפט — אין קאָשטשאָל. די דאָזיגע נאָהענטקייט האָט איהר געטריבען צו פאַראינטערעסירען זיך אויך מיט די לעקציעס וועגען דער קריסטליכער רעליגיע, וואָס דער גלח האָט געגעבען אין שול, זי האָט, אפשר מעהר ווי קריסט־ליכע קינדער, זיך צוגעהערט צום טייטש פון דער קריסטליכער לעהרע: האָב ליב דעם נאָהענטען... זי האָט דאָך אַזוי געדאַרפט, אַז די נאָהענטע זאָלען איהר ליב האָבען און אַ גוט וואָרט איהר שענקען. דערפאַר אויך האָט זי ליבער פון די איבעריגע לעה־רער געהאַט יענעם קריסטליכען לעהרער, וואָס האָט אין זיינע לעקציעס וועגען אַלגעמיינע למודים אריינ־געלערנט פּסוקים פון דער קריסטליכער רעליגיע. און דערפאַר האָט זי זיך גוט געפיהלט, ווען זי האָט צוזאַמען מיט איהרע קאָלעזשאַנקעס געקניהט אין קאָשטשאָל.

דער דאָזיגער לעהרער האָט שפּעטער געשפּילט אַן אַקטיווע ראָל אין איהר שמד.

---

דער האַנדעל מיט בייגעל האָט ערמעגליכט בלויז, אַז מען זאָל אין שטוב נישט שטאַרבען, לע־בען אָבער דערפון האָט מען נישט געקענט. האָט זיך אונטערגערוקט אַ צווייטער „מסחר" — פליגען־פּאַפּיר. צוזאַמען מיט איהר מוטער האָט זי דאָס אַרומגעטראָגען אין די שטובען. און עס איז געווען גוט, זעהר גוט. אַכט און צעהן זלאָטעס אַ טאָג פאַרדינט. זי האָט שוין געקענט אַ שטיקעל קליידעל זיך מאַכען. אריינגעשטעקט דעם פוס אויף אַ שטיקעל צייט אין אַ גימנאַזיום, בלייבען אין דער מיטעל־שולל איז זי נישט אומשטאַנד געווען, איז זי גע־בליבען ביים פליגען־פּאַפּיר.

די גרויקייט און אָרימקייט פון שטוביגע לע־בען האָט דעם דאָזיגען יונגען, טעמפּעראַמענטפוילען און לעבענסלוסטיגען מיידעל נישט געקענט געגנ־בען. זי איז שוין אַלט 15 יאָהר. אַ קאָלעזשאַנקע נעמט איהר מיט אין אַ קאָנספּיראַטיוו קרייזעל, זי ווייסט נאָך נישט גענוי, וואָס דאָס איז, אָבער מען רופט איהר שוין „חבר'טע" און מען גיט איהר איבער „אַרבייט". איהר אָבער ציהט מעהר צום

### טאַנץ - זאַל

געמאַכט זיך ערשט אַ נייע קליידעל, אַ ביסעל טאַנ־צען קען זי נאָך פון שול, וועט זי זיך דאָס איבעריגע צולערנען אויף דער „אַגולנע", דאָרט איז פריילך, דאָרט שפּילט מוזיק, דאָרט טאַנצט מען, „פאַצע־טען" לאַדען איין צום טאַנץ. מען געדענקט נישט אין קיין בייגעל און נישט אין קיין פליגען פּאַפּיר, מען איז אַ „דאַמע" און זי וועט נאָך האָבען מעהר „פּאָוואָדזעניע" ווי אַנדערע, אפשר נישט? קוקט נאָר אָן איהר פיגור און איהרע אויגע און איהר שמייכעלע און איהרע פיסלעך און ווי פיין זי טאַנצט.

(ווייטער — מאָרגען)

# גוט מאָרגען! — ה. ס.
## זייז פאַרשטערטער זונטאָג...

דעם גאַנצען פרייטאָג ביינאַכט איז ער, דער לאַורזער ענדעקישער „גדול" פאַרגעבען, געזעסען ביים ראַדיאָ-גלאָשניק, דאָס הארץ (אויב ער האָט אַזעלכעס) האָט ביי איהם געקלאַפּט, געוואַרט האָט ער אויף דעם באַשלוס פון זשורי וועגען דער פאַר־טיילונג פון די פּרייזען פון שאָפּען-קאָנקורס.

געזעסען איז ער נישט אליין, איהם האָט „טאָוואַזשישיט" אַ פּשיאַטשעל פון „אָבוז" און אַ פלאַש „ביאַלאַ גלובקאַ"...

— „דיאַבלע איך וויעדזאָן" — האָט דער „גדול" געזאָגט נאָכ'ן כוס חמישי — אויף די זשורי איז אַלץ צו גלויבען. זיי קענען נאָך אַמאָל באַק־מען אַ פּרייז אויך, אפילו אין דער מוזיק זענען זיי אויך פון אויבען.

— אַ באָ טאָ פּראַווּאַ — האָט איהם איבערגע־ריסען דער „אָבוז-פּשיאַטשעל" — און גענומען אַ גלעזעל.

— „פּשיאַטשעלו, טו ניע יעסט ראַראַ מיעסקאַ מיענדזי נאַמי דאַרף מען זאָגען דעם אמת. די זשידעס זענען טאַקע אַ „ווסטרענטנע נאַרוד", אָבער „סקשיפּצעס" האָבען זיי.

— קאָגאָ נאַפּשיקלאַד?

דאָ האָט דער גדול גענומען דעם צעהנטען כוס, און גענומען ציילען אויף די פינגער:

— יאַשאַ חפץ — זשיד. בראָניסלאַוו הובער־מאַן — זשיד. רובינשטיין — זשיד. פראַים צימבאַ־ליסט — פּראַוודזיווי זשיד. מישאַ העלמאַן — סטו פּראָצענטאָווי זשיד. דאַוויד אויסטראַך — זשיד. בוסיע גאָלדשטיין — פּעיסאַטי זשיד, אַ קרייזלער טאָ טורעק? מעוש זשיד!

דער „גדול" האָט געציילט אויף די פינגער און ווען עס האָט איהם אויסגעפעהלט פינגער האָט ער אַ טרימאַסק-געטאָן ס'גלעזעל אין דריער און אַגעשריי־געטאָן:

— „דאָ כאָליערי, וושענדזשע זשידי אי ... די!...

פּלוצים האָט דער ראַדיאָ-ספּיקער געמאָלדען:

— „קאָמוניקאַט פון זשורי".

דער „גדול" צוזאַמען מיט דעם „אָבוז-פּשיאַטשעל", האָבען ביידע אַ צאַפּעל-געטאָן, און דער ספּיקער האָט געמאָלדען:

— דעם ערשטען פּרייז פון מלוכה-פּרעזידענט 5000 זל. באַקומט יעקב זאַק. האָט ער אַ שפּרינג געטאָן ווי אַ געקוילעטער אָקס:

— „שליאַק מי טראַפיל"!..

און ווען דער ספּיקער האָט באַלד דערויף געמאָלדען:

— דעם 2-טען פּרייז פון בילדונגס־מיניסטער 2,500 זל. באַקומט דאָס יודישע מיידעל טאַמאַרקינאַ רויזע, האָט ער אַ זעץ-געטאָן די פלאַש (שוין אַ ליידיגע פאַרשטייט זיך!..) אין דר'ערד, און געזאָגט יאָמערט:

— „די פאַרשאָלטענע זשידעס, זשעבי איך שלאַק טראַפי!"...

דער „אָבוז-פּשיאַטשעל" האָט איהם „אוספּאָקאָיעט", און געטרייסט:

— נעם דיך נישט איבער, מיר וועלען זיך מיט די דאָזיגע זשידעס אַ'ין אַן עצה-געבען. אַזוי ווי מיר ווילען ביי די זשידעס ארויסרייסען די סטראַגאַן, וועלען מיר ביי זיי אויך ארויסרייסען די פידעל!

— אָרימער „פיהרער"!! האָסט נעבעך געהאַט אַ פאַרשטערטען זונטאָג. דערפאַר האָבען מיר, יודען, געהאַט אַ פריילכען שבת.

אָב—נעק

# זומער-קאָלאָניעס פאַר שול-קינדער
## באַראַטונג אין דער וואָיעוואָדזשאַפט. — פאַרזאַמלונג פון דער געזעלשאַפט פאַר זומער-קאָלאָניעס

אין וואָיעוואָדישען אַמט איז פאָרגעקומען אַ באַראַטונג וועגען די זומער - קאָלאָניעס פאַר קינדער.

ס'איז באַשלאָסען געוואָרען אויך הייי־יאָהר איינצואָרדנען זומער-קאָלאָניעס פאַר קינדער פון פאָלקס-און פאַך־שולען. צו דעם צוועק דאַרף מען זיך צו פאַרשטענדיגען מיט די אינסטיטוציעס, וואָס פאַרנעהמען זיך דערמיט און באַמיהען זיך די אַקציע צו פאַרברייטערען אויך פאַר שילער פון מיטעל-שולען, וואָס פיהרען נישט אליין קיין זומער-קאָלאָניעס.

ס'איז אויך באַשלאָסען געוואָרען צו דעם צוועק אויסצובילדען אַ ספּעציעלען פּערסאָנאַל פאַר קאָלאָניעס. ס'איז אויך באַשלאָסען געוואָרען צו אַנגאַזשירען אַ ספּעציעלען דאָקטאָר פאַר די זומער-קאָלאָניעס און אויסגעשולטע פלעגערינס.

אין דער באַראַטונג האָבען זיך באַטייליגט פאַרטרעטער פון דער אָפּטיילונג פאַר סאָציאַלער הילף ביי דער וואָיעוואָדזשאַפט, געזונדהייטס־אַמט פון מאַגיסטראַט, אויבערפיצעשאָלניע, שול-קוראַטאָריום א. אַנד.

* * *

(אַ) בעכטען איז אין שטאָט־ראַט פאָרגעקומען די ערשטע אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון דער געזעלשאַפט פאַר זומער־קאָלאָניעס פון פאָלקס־שולען. אין דער פאַרזאַמלונג האָבען זיך באַטייליגט 300 פאַרשטעהער פון באַזונדערע שולען און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס און שולען.

צו דער פאַרזאַמלונג איז אויך געקומען פון וואַרשאַ דער שול־קוראַטאָר, אמברוזיעוויטש און דער שול־וויזיטאַטאָר, מיטקיעוויטש.

עס זענען אָפּגעגעבען געוואָרען באַריכטען, געהאַלטען געוואָרען רעפעראַטען, און נאָך די דיסקוסיעס, האָבען די פאַרזאַמלטע, אויפ'ן פאָרשלאַג פון אינספּעקטאָר דאַבראָוואָלסקי, אויסגעדריקט זייער הסכם אָנצושליסען זיך אין דער געזעלשאַפט און איינצוצאָהלען צו 50 זלאָטעס יעהרלעך. חוץ דעם איז באַשלאָסען געוואָרען צו ווענדען זיך צו באַזונ־דערע פּערזאָנען און אינסטיטוציעס מיט דער בקשה צו אונטערשטיצען די געזעלשאַפט.

עס איז אויך געוועהלט געוואָרען אַ נייע פאַר־וואַלטונג.

נאָכ'ן פאַרענדיגען די זיצונג, האָט דער קוראַ־טאָר, ה' אמברוזיעוויטש אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפע־רענץ מיט דער לעהרערשאַפט, און אין די אָוונט־שעה'ן איז ער צוריקגעפאָהרען קיין וואַרשאַ.

# פון „טאָז"

פון האָזשעטשאַי שרייבט מען:

אויף דער ישהרליכער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון די מיטגלידער פון דער אָרטיגער אָפּטיילונג פון דער געזעלשאַפט „טאָז" איז באַשלאָסען געוואָרען צו בויען אַן איינענעם זומער - קאָלאָניע־בנין אין אַ מרחקנגעם סאָסנאָווען וואַלד 4 קלמ. ווייט פון שטאָט. דער בנין וועט פאַרטיג ווערען אין מאַנאַט יוני ה. י.

צו דעם צוועק האָט זיך געבילדעט אַ בוי-קאָמי־טעט אַנ. „קאָמיטעט צו בויען דעם בנין פון דער „טאָז"־זומער קאָלאָניע" אין האָזשעטשאַי. דער באַ־שטאַנד פון קאָמיטעט איז פאָלגענדער:

יעקב קאַפּלאַן — פאָרזיצער, נח פּינעס, א. לי־מאַן, יצחק עפּשטיין, זיידל עפּשטיין, י. א. עפּשטיין, מ. אמט, ש. יעווערניצקי, שלום וועלין און נח קאַפּין.

דער קאָמיטעט האָט שוין אויסגעאַרבייט אַ גע־נויען פּלאַן פון זיין טעטיגקייט, ער ווענדעט זיך צו אַלע האָזשעטשאַיער לאַנדסלייט אין אויסלאַנד און אין לאַנד צו באַטייליגען זיך לטובת דעם בוי־פאָנד.

געלד שיקען אויפן אַדרעס:

Bank Ludowy Spółdzielczy
Różana=Grodzieńska P. K. O. 81.027.

# די ימים-טובים קומען אַז
## אייל נאָך איינקויפען אין קאָנסום

אַ זאָרגפעלטיגע בעל־הבית'טע הויבט שוין טראַכטען זיך צו פאַרזעהן מיט די נויטיגע זאַכען אויף די יום־טובים. די דירעקציע פון איינציגען אין אונזער שטאָט וואַרען־הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַק־טור, אַריינגייענדיג אין דער לאַגע פון בעסער גאַנץ לאָדז, האָט רעדוצירט די פּרייזען פון אַלע סחורות, געבענדיג אַזוי אַרום די מעגליכקייט די ברייטע שיכטען צו מאַ־כען זייערע פאַר יום־טוב-איינקויפען נאָר אין „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור.

אויך פאַר הערען איז דער „קאָנסום" פאַרזעהן מיט אַ רייכען אויסוואַהל פון דער עלעגאַנטסטער וואַש פון דער חעכסטער קוואַליטעט צו די בוליגסטע פּרייזען.

רעדיגער איז קיין צווייפעל נישט, אַז אַלע וועלען שמאַרקען אין קאָנסום, כדי האָרט צו מאַכען זייערע איינקויפען.


Dr. REICHER
פּאַלודניאַרואַ 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע באַראַטונגען פון פּסיכאָ — אַנאַליז
רענטגען-באַשטראַלונגען ביי הויט-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט
שבת און יום-טוב פון 9—12 בייטאָג

אויספלוג
קיין וויען
פּרייז 135 זל.

אויספלוג קיין
לאָנדאָן און פּאַריז
ערלעדיגט
דאָס וועלט=רייזע=ביוראָ
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 107-87.

KINO THEATR
MIRAŻ
אַנהויב 4 נאָכמיטאָג
היינט און פאָלג. טעג!
נייעסטע מוזיקאַלישע פּוילישע קאָמעדיע
אונטער'ן נאָמען:
Ada, to nie wypada
אין די הויפּט-ראָלען:
Loda Niemirżanka
Antoni Fertner
Kazimierz Krukowski
K. Junosza-Stępowski
Romuald Gierasieński
Aleksander Żabczyński


### פאַרקויפט בייגעל

אויף די גאַסען, ביז 12 און 2 ביינאַכט מיט'ן קושעל בייגעל אויף דער גאַס, אין שנייען און אין פראָסט און אינדערפריה געלאָפען אין שול, געלערנט

# ספּאָרט-באַוועגונג

# יודישע ספּאָרט-באַוועגונג אַרויף אויפ'ן ריכטיגען וועג

## נעכטיגער טורן-אויפטריט פון לאָדזער „מכבי“

קודם-כל קאָנסטאַטירען מיר אַ זעהר דערפרייענדע ערשיינונג: אונזער רוף, אַז די יודישע ספּאָרט-באַוועגונג דאַרף אָפּשטעלען דעם גייעג נאָך רעקאָרדען, דאַרף נישט פאָרסירען דעם איינצעל-קאַמף פון ספּאָרט-פאַראיינען, נאָר זיך פאַרנעהמען מיט אַרבייט אין דער טיף, מיט מאַסען-איבונגען אין די מאַסען — האָט געהאַט דעם געהעריגען אָפּקלאַנג.

עס איז שוין אַדורך די צייט, ווען די יודישע ספּאָרט - פאַראיינען האָבען זיך געיאָגט נאָך פוסבאַל-מאַנשאַפטען, וועלכע זאָל „קלאַפּען טויערן“ און צו דעם צוועק האָט מען נישט איבערגעקליבען אין די מיטלען. ס'איז אַוועק די צייט, ווען מען האָט געזוכט (און ווי אַזוי!) איינצלנע ספּאָרט-פענאָמענען און דערויף האָט זיך געהאַלטען די כלומרשטע ספּאָרט-באַוועגונג.

דער דאָזיגער דראַנג איז אָפּגעקיהלט געוואָרען און די יודישע ספּאָרט-באַוועגונג איז אַרויף אויף דעם ריכטיגען וו. ג. די פאַראיינען האָבען אָנגעהויבען צו אַרבייטען אין דער טיף פון דער יודישער יוגענד, אַריינגעצויגען צו זיך די הונדערטער יוגענדליכע צו מאַסען-איבונגען און גימנאַסטיק, באַוועגליכע שפּילען, פרייליכע שפּילערייען, לייכטאַטלעטיק און אַז. וו. ערשט איצט האָט די יודישע טורן- און ספּאָרט-באַוועגונג באַקומען איהר זין און איהר תּיקון.

דער בעסטער סימן איז געווען דער נעכטיגער ערשטער טורן - אויפטריט פון לאָדזער מכבי פאַר אייך. ס'איז געווען אַ גרויסע זאַך שוין אין די וויקלעך פון דער גימנאַסטישער טעטיגקייט, האָט „מכבי“ אַרויסגעפיהרט הונדערטער יודישע יונגלעך, מיידלעך און יוגענדליכע אין שיינע גימנאַסטישע נומערן מיט ראַציאָנעלער באַוועגונג, וועלכע דיסציפּלינירען, שטאַרקען דאָס געזונד און ענטוויקלען פיזיש. ס'איז אמת געווען געגוג בעוואָגט פון דער מכבי-לייטונג שוין אַזוי פריה, איינגאַנצען נאָך עטליכע חדשים אַרבייט, זיך צו באַווייזען עפענטליך, אָבער אַן עקזאַמען איז געווען.

אַן עקזאַמען פון פאַרשטענדניש פאַר די אינטערעסען פון דער יודישער פיזישער רענעסאַנס, פאַר דיסציפּלינירען און אָרגאַניזירען די יודישע ספּאָרט-באַוועגונג. ס'איז געווען אַן עקזאַמען פאַר די אינסטרוקטאָרען מרגלית, באַרנשטיין, עסטאַ זילבערשטיין, דאָראַ צאַלעל, דוד פישער, י. רעדער און בר. גערשט, וועלכע האָבען באַוויזען פון דעם מאַטעריאַל, וועלכן זיי האָבען באַקומען אַרויסצוברענגען דאָס, וואָס זיי האָבען און באַוויזען אויפ'ן נעכטיגען אויפטריט אין פילהאַרמאָניע.

אַלע גרופּען, סיי די קליינע יוניאָרען, סיי די עלטערע, די פרויען און מענער-גרופּע, האָבען באַוויזען אַ ווילען צו אַרבייט און צו דערהויבען זיך אַליין צוזאַמען מיט דער באַוועגונג און הגם אַלץ איז נאָך געווען געגוג פּרימיטיוו, קענען מיר נאָר אויסדרוקען אונזער פרייד צוליב דעם ערשטען און זיכער נישט דעם לעצטען גימנאַסטישען אויפטריט פון דעם לאָדזער „מכבי“.

דעם פעסט האָט געעפענט מיט אַ באַגריסונג פאַר די פאָרשטייער פון מלוכה'שען אַמט פאַר פיזישער ערציהונג, מכבי וועלט-פאַרבאַנד, פאָרשטייער פון די ספּאָרט-פאַראיינען און פּרעסע — דער פּרעזעס פון „מכבי“, ה' אינזש. ווײַנבערג. דאַן האָט געהאַלטען אַ קורצע רעדע דער פאָרזיצער פון לאָדזער קרייז-מכבי-פאַרבאַנד ראַטמ. ד"ר עלענבערג.

די דעפילאַדע פון אַלע אָנטיילנעמער אין פעסט האָט געמאַכט דעם געהעריגען רושם. דער אויפטריט האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם.

# גרויסע ספּאָרט-אימפּרעזעס אין „בר-כוכבא“

דעם פאַרגאַנגענעם פרייטאָג איז פאָרגעקומען אין לאָדזשער „בר-כוכבא“ אַן אָוונט געווידמעט דער פּראָפּאַגאַנדע פון פאָלקסטימליכע ספּאָרט-צווייגען: ציקליסטען, באָקס און שווער-אַטלעטיק.

ביי אַ פול געפּאַקטען זאַל עפענט דעם אָוונט דער לייטער פון די באָקס-סעקציע ה' ד. ראָט, באַטאָנענדיג, אַז די דאָזיגע אימפּרעזע באַצוועקט צו פּראָפּאַגירען דעם ספּאָרט ביי דער יודישער יוגענד און די צאָהלרייכע באַזוכער וועט איצט געגעבען ווערען אַ קלאָר בילד איבער דעם, וואָס ווערט דורך „בר-כוכבא“ געטאָן און געשאַפען אין איהר טעגליכע, גרויסע אָבער סיסטעמאַטישע אַרבייט.

דאַן באַקומט דאָס וואָרט דער ספּאָרט-רעפערענט און וו. פרעזעס, פּראָפ. סעגאַל. דער רעדנער שטעלט זיך אָפּ אויף די שווערע צייטען, וועלכע זענען אַנטשטאַנען פאַר דעם ווייטערדיגען קיום און אַנטוויקלונג פון יודישען ספּאָרט. נאָך קיינמאָל האָט ער זיך נישט געניטיגט אין אַ קאָנצענטרירונג פון אַלע זיינע שעפערישע כּוחות ווי איצט. זאָל דעריבער די סימבאָלישע פאַראייניגונג פון די סעקציעס פון אויבענדערמאַנטע ספּאָרט-צווייגען אויף דער דאָזיגער אימפּרעזע דינען אַלס דערווייז פאַר דער ווייטערדיגער פאַראייניגונג פון אַלע פּאָזיטיווע ווערטען לטובת דער אַנטוויקלונג פון יודישען ספּאָרט אין לאָדז.

נאָכ'ן פייערליכען אויפמאַרש פון אַלע ספּאָרט-באַטייליגטע און באַגריסונג פון ניעם באָקס-רינג הויבט זיך אָן די דעמאָנסטרירונג פון ציקליסטען אויף די האָמאַ-אַפּאַראַטען.

מיט די איבונגען אויף אויסהאַלטער און שנעל-קייט פיהרט אָן דער לייטער פון דער סעקציע, ה' רובינשטיין, אין וועלכע עס באַטייליגען זיך דער אינסטרוקטאָר, ה' מייזעל'ס און די זינגער-מאַנשאַפט פון קלוב, וואָס האָט אין יאָהר 1936 דערגרייכט דעם טיטעל מייסטער פון פּוילען אויף די פאַרמעסטונגען פון וועלט-פאַרבאַנד „מכבי“ די ה"ה שוואַרץ, מאַרקאָוויטש, טייכמאַן און ווײַטענבערג. די איבונגען ווערען אויפגענומען מיט לאַנגדויערנדע אַפּלאָדיסמענטען. נאָכ'ן דורכפיהרען די טעגליכע באָקס-איבונגען דורכ'ן אינסטרוקטאָר פון פ. ז. ב. ה. זונדרינער, זענען פאָרגעקומען איבונגס-פאַרמעסטונגען פון דער באָקס-סעקציע, וועלכע האָבען געגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: אין פעדער-וואָג ראָזענמאַן — באַרנשטיין — געווינט ראָזענמאַן, קאַזשידלאָ — בענטשעטשקי (שטרויס-וואָג) אָהן רעזולטאַט, אָוואַראָוויץ — וואַרשאַווסקי (האַן-וואָג) — געווינט אָוואַראָוויץ, האָסטיק — גרינשפּאַן געווינט האָסטיק און אין לייכטע וואָג אילשוו — וואַסערמאַן אָהן רעזולטאַט.

אַן אויסגעצייכנטע סענסאַציע האָבען געהאַט די צאָהלרייכע באַזוכער ביי די אַרויסטריטען פון דער אַטלעטישער סעקציע. די דאָזיגע סעקציע, וועלכע האָט במשך פון איניגע יאָהרען געהאַט די מייסטערשאַפט פון פּוילען — שיינט זיך אומצוקעהרען — נאָכ'ן דורכמאַכען אַ 2 יאָהריגען קריזיס — צו די צייטען פון איהר אַמאָליגען גלאַנץ.

אין די 3-קאַמפּען פון געוויכט-הויבען, ד. ה. אין דריקען, רייסען און שטויסען האָבען זיך באַטייליגט די ה"ה גאָלדבערג, פיליפּאָוויטש (מיטעל-וואָג), פידלער (פעדער-וואָג), זילבערמאַן (לייכטע וואָג), לעווי-קאָוויטש און עליס (שווער-וואָג). דעם רעקאָרד אין שטויסען האָט געשלאָגען ה' גאָלדבערג הויבענדיג 110 ק"ג (ביי אַלג. ציפער רעקאָרדען אין דרייקאַמף 257 ק"ג). די דאָזיגע ציפער רעכנט זיך געגנליך מיט די דערגרייכטע רעזולטאַטען אויף די היי-יאָהריגע מייסטערשאַפטען פון פּוילען פון אַטלעטישען פאַרבאַנד. דער העכסט-געלונגענער אָוונט האָט געמאַכט אויף די פאַרזאַמעלטע אַ געוואַלטיגען רושם.

בשייכות מיטן פּראָקלאַמירטען פּראָפּאַגאַנדע-חודש פאַר יוגענדליכע פון 10—18 יאָהר איז פאָרגעקומען שבת אין „בר-כוכבא“ מוסטער-איבונגען פון יוניאָרען און יוניאָרקעס, וואָס האָבען אַרומגענומען צוגרייטונג - טרענירונגען צו לייכט-אַטלעטיק, ספּאָרט - באַוועגונגען און שפּילען. מיט די איבונגען האָט אָנגעפיהרט דער אינסטרוקטאָר ה' ראָכמאַן און די ראַהמען פון דער דאָזיגער אימפּרעזע האָט געהאַלטען אַן אויפקלערונגס-רעפעראַט פּראָפ. א. סעגאַל א. ד. ט. „די צוועקמעסיגקייט פון יעדער ספּאָרט-צווייג און איהר איינפלוס אויף דער פיזישער אַנטוויקלונג פון דער יוגענט“.

# פייערליכער דערעפנונג

## פון 25-יעהריגען יובילעי פון „בר-כוכבא“

אין די ברייטע קרייזען פון די יודישע ספּאָרטלער און אַלגעמיין שטאָט און אַרומיגע פּראָווינץ ווערט מיט גרויס אינטערעס דערוואַרט דער עפענטליכער אַרויסטריט וועלכען עס אָרגאַניזירט „בר-כוכבא“ בשייכות מיט דער פייערליכער דערעפנונג פון 25-יעהריגען יובילעי פון זיין עקזיסטענץ און טעטיגקייט.

מען מוז מודה זיין אַז דער דאָזיגער קלוב האָט אין אינטערנאַציאָנאַלען צוגאַנג צו זיינע עפענטליכע אַרויסטריטען וואָס זענען גוט באַקאַנט דער לאָדזשער געזעלשאַפט זייט יאָהרען, אַ דאַנק זייער איכות און צאָהל. דער באַפאָרשטייענדער אַרויסטריט וועט טראָגען אַ חותם פון פּלאַנמעסיגע, סיסטעמאַטישע און לאַנגיאָהריגע אַרבייט און באַפרידיגען די אַספּיראַציעס פון אַלע, אָהן אויסנאַהמע, פאַכמענישע ספּאָרט-קרייזען. נאָר אַ קלוב מיט אַזאַ טראַדיציע און וואָס טרעט נישט אָפּ פון תּחום פון זיין אָנגעצייכנטע, זייט יאָהרען, ריכט-ליניע, קען דערשיינען מיט אַזאַ אינהאַלטרייכען פּראָגראַם, און אַזאַ געשולטען מענשען-מאַטעריאַל וואָס האָט דורכגעמאַכט דעם גרויסען און לאַנג-יעהריגען עטאַפּ פון יוגנטליכען בויו — אויסגעשולטען טורנער, אָבער אַפילו דערפאַהרענער אינסטרוקטאָר.

פאַר די גרויסע מאַסע טורנער פון דאַמען, מענער און יוגענדליכע וועט די אַקאַדעמיע, וואָס קומט פאָר דעם 14-טען אַפּריל ה. י. זיין אַן עקזאַמען און אַ צייגניש אַז „בר-כוכבא“ דינט זייט 25 יאָהר טריי און מוסטערהאַפט די אידעאַלען פון פיזישען און גייסטיגען רענעסאַנס פון יודישען פאָלק.

# פון מכבי-פאַרבאַנד אין פּוילען

## אונטערן צייכען פון דער דריטער מכביאַדע.

די צוגרייטונגען צו דער דריטער מכביאַדע וועלכע קומט פאָר אין באַוואוסטן פריהלינג 1938, הויבען זיך אָן מיט מייסטערשאַפטען פונם פאַרבאַנד אין אַלע ספּאָרט געביטען אין וועלכע די פּוילישע מאַנשאַפט וועט אָנטיילנעהמען אויף דער מכביאַדע.

דער פּלאַן פון די מייסטערשאַפטען זעהט פאָר, וואָס די וועט-קאַמפען וועלען גלייכצייטיג זיין אַן עלימינאַציע פאַר די בעסטע וועט-קעמפער, וועלכע וועלען געשיקט ווערען אויף ספּעציעלע קאָנדיציאָנס לאַגערן.

דער אַנטייל אין די מייסטערשאַפטען וועט אַלזאָ — אין הסכם מיט די באַשלוסען פון לעצטען צוזאַמענפאָהר — ריכטען אַלס פאָרבאַרייטונג פאַר דער באַטייליגונג אין דער מכביאַדע.

טערמינען פון די מייסטערשאַפטען:

1) באָקס 10—11 אַפּריל ה. י. — אין לאָדז.
2) ספּאָרט-שפּילען פאַר מענער 15—16 מאַי ה. י. — אין וואַרשא.
3) פוסבאַל 15-16-17 מאַי ה. י. — אין וואַרשא.
4) ספּאָרט-שפּילען פאַר פרויען 5—6 יוני ה. י. — אין לאָדז.
5) רודערען 12—13 יוני ה. י. — אין לאָדז.
6) לייכט אַטלעטיק 19—20 יוני ה. י. — אין ביאַליסטאָק.
7) טעניס 19—20 יוני ה. י. — אין קיעלץ.
8) שווימען 26—27 יוני ה. י. — אין ביעלסק.

## אויסשולונג אין פריהלינגס - צייט.

בהסכם מיט די אָנווייזונגען פונם לעצטען צוזאַמענפאָהר וועלען די פריהלינג חדשים באַשטימט ווערען דער אויסשולונגס אַקציע אין די שטעט. — די אויסשולונגס קורסען וועלען אָרגאַניזירט ווערען אין די פּסח טעג דורך די קרייזען ביי דער מיטהילף און מיטבאַטייליגונג פון צענטראַל קאָמיטעט. די טעטיגקייטען זיך שוין די צוגרייטונגען צו אינסטרוקטאָרען קורסען אין לאָדז און ביאַליסטאָקער קרייזען, אויך אין די איבעריגע קרייזען וועלען די פאָרבאַרייטונגען אין קורצען פאָרענדיגט ווערען.

## קורס פאַר לאַגער- קאָמענדאַנטען.

1) אויך היי-יאָהר אָרגאַניזירט דער צענטראַל קאָמיטעט אַ קורס פאַר לאַגער קאָמענדאַנטען און קוואַרטירמייסטערס לויט'ן ביישפּיל פון פאַרגאַנגענעם יאָהר, נעהמענדיג אין אַכט די גלענצענדע רעזולטאַטען פאַראַיאָהריגען.

2) מיר מאַכען אויפמערקזאַם די קלובען און יוגענט-אָרגאַניזאַציעס, וואָס די מעלדונגען אויף די לאַגערן דאַרפען צוגעשיקט ווערען אומשפּעטסטענס ביז'ן 1-טען אַפּריל ה. י.

נעהערע אינסטרוקציעס זענען צוגעשיקט געוואָרען אין צירקולאַר נומער 35.

## באָקס

ק. פ. — ה. צ. פ. (פּויזען) 7:9
אַקענטשע (וואַרשא) — וואַרטאַ (פּויזען) 6:10
מכבי (וואַרשא) — רוך (שלעזיע) 7:9

## פוסבאַל אין לאָדז

ווידזעוו — ווימאַ 5:5

## פוסבאַל אין וואַרשאַ

וואַרשאַוויאַנקא — גוויאַזדאַ 1:5
אַקענטשע — וואַרשאַוויאַנקא II 0:7
סקראַ — אורסוס 2:2
טים פון קראָקאָ — טים פון פּויזען 3:4

ר. איזראעל

# אויף באַוואַמיעסקאַ

## שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

66)

זי איז ווייניגער איבערראַשט געוואָרען, ווי מ'האָט געקענט מיינען, פאַרקעהרט, די סיטואַציע איז געוואָרען פאַר איהר קלאָהר, ביז איצט האָבען זיך נאָך ביי איהר געקענט פאַרגנבענען געוויסע ספקות, אַז מ'נאַרט זי, אַז ס'איז נישט מעגליך, אַז מאיר ראַזען זאָל לעבען און זאָל נישט לאָזען פון זיך הערען, איצט איז פאַר איהר אַלץ ווי אויף דער האַנד, נישט געבליבען מעהר קיין שום ספק, מאיר ראַזען לעבט, ער געפינט זיך אין האָלאַנד איז ביי'ז אויף איהר, וויל מעהר נישט צוריקקעהרען צו איהר, יעדענפאַלס אין איצטיגען מאָמענט, זי אַליין איז איצט אין דער לאַגע פון אַ פרוי, וועלכע האָט צוויי מענער, זי איז די פרוי פון מאיר ראַזען און זיגמונט וורובעלטשיק, ביידע זענען אויך קלאָהר און דייטליך אַוועקגעשטעלט, איצט דאַרף זי זיך אַוועקשטעלען פאַר'ן משפט, קיין פאַרטיידיגונג פאַר איהר איז נישט פאַראַן און זי וועט זיך אַפילו נישט פּרובען צו פאַרטיידיגען.

צילקע האָט בלויז אַ שמייכעל געגעבען, זי האָט פאַרשפּרייט די הענט ווי אַ מענש, וועלכער האָט נישט קיין שום עצה און גיט זיך איבער דעם גורל פון לעבען.

— אַלץ פאַרלוירען, איך בלייב אין לעבען נישט קיין מענש מיט אַן אייגענעם ווילען, מיט אַ אייגענער איניציאַטיוו נאָר ווי אַ טויטע זאַך, וועלכע מ'קען וואַרפען פון איין אָרט אויפ'ן צווייטען און טון דערמיט וואָס מען וויל, זי איז געוואָרען איבעריג פאַר יעדען איינציגען, אַפילו פאַר זיך אַליין.

— זעלבסטמאָרד? האָט זי זיך געטראַכט, ניין, דאָס איז נישט קיין אויסוועג, קודם כל האָט איהר געפעהלט מוט דערצו און צווייטענס צוליב וואָס האָט זי דאָס געזאָלט טון? דאָס וועט נאָר זיין אַן אויסוועג בלויז פאַר איהר, אָבער נישט פאַר דער געשאַפענער לאַגע, אָבער זי איז דאָך נאָר אַ פּאַסיווער צושויער צו די פאַקטען, וועלכע שפּילען זיך אָפּ אַרום איהר, נאָך וואָס זאָל זי דאָס טון, דעריבער האָט זי באַשלאָסען איבערצולאָזען אַלץ אַזוי ווי ס'געהט, נישט אָנצונעהמען קיין שום שריט, נישט אַרויסצווייזען אין דער היינטיגער קיין שום טעטיגקייט אָדער איניציאַטיוו נאָר זיך צוקוקען צו דער אַלעם וואָס וועט פאָרקומען.

דעם בריף האָט זי גלייך פאַרברענט, אַז קיין שום מענשליכעס אויג זאָל איהם מעהר נישט זעהן און ער איז טאַקע געבליבען פאַרהוילען פאַר אַלע און אויך פאַר זיגמונט וורובעלטשיק, וועלכער האָט וועגען אַלץ געוואוסט, אָבער נישט געקענט וויסען וועגען דעם אינהאַלט פונ'ם בריף, וועלכען צילקע האָט באַקומען, הגם ער האָט דורך ווײַנשטיינען געוואוסט, אַז זי האָט אַזאַ בריף באַקומען.

ווײַנשטיין האָט געאַרבייט אויף ביידע פראָנטען, פון צילקען האָט ער שוין געהאַט אַרויסגעצויגען וואָס עס האָט זיך נאָר געלאָזען, ער האָט ביי איהר צוגענומען דאָס ביסעל ציהרונג, וועלכעס איז איהר נאָך פאַרבליבען און יעדען גראָשען, וואָס זי האָט געהאַט איבעריג, זי האָט דאָס געטון אָהן ווילען און נישט געטראַכט אַפילו צי זאָל זי איהם געבען אָדער נישט. איצט איז איהר אַפילו נישט געווען קיין אונטערשיד צי זיגמונט וועט זיך דערוויסען וועגען דעם אָדער נישט, סיי ווי סיי וועט דער ענין מוז קלאָר ווערען און ער וועט זיך דערוויסען, אויב נישט דורך ווײַנשטיינען איז אויף אַן אַנדער וועג, פונדעסטוועגען האָט זי זיך געלאָזען שאַנטאַזשירען נישט וועלענדיג זיך אַקעגענשטעלען דעם גאַנג פון די פאַקטען. זי האָט אַזוי לאַנג געגעבען ווי לאַנג זי האָט געהאַט, ערשט ווען זי האָט מעהר נישט געהאַט וואָס צו געבען און ווײַנשטיין איז אַלץ ווייטער געקומען האָט צילקע איהם פּשוט אין פּנים געענטפערט.

— איך האָב נישט מעהר, איך וואָלט אייך ווייטער געגעבען, ווייל מיר איז נישט קיין שום אונטערשיד, איך האָב אָבער נישט מעהר.

— וואָס געהט דאָס מיך אָן צי איהר האָט אָדער נישט, אויב איהר האָט נישט, אין וואָס איך צווייפעל שטאַרק, נעהמט ביי אייער מאַן, ער האָט גענוג.

— דאָס וואָס ער האָט איז נישט מיין און איך וועל ביי איהם נישט נעמען אויף קיין זעניגים, וועלכע זענען געווענדעט דירעקט געגען איהם, דאָס וואָלט געווען געמיין פון מיין זייט.

— דאַן וועל איך מוזען זיין געמיין, איך וועל אויספיהרען מיין באַשלוס און דערצעהלען וורובעלטשיקען אַלץ וואָס איך ווייס וועגען דעם ענין.

— איהר קענט טון וואָס איהר ווילט, איך וועל אייך נישט פּרובען אָפּצורעדען אָדער אָפּצושטעלען, איהר קענט אויספיהרען אייער נקמה.

די פּלוצלונגע ענדערונג אין צילקעס שטעלונג האָט ווײַנשטיינען געטראָפען אינגאַנצען אומגעריכט, זיין פּאָזיציע איז געוואָרען דערמיט אָפּגעשוואַכט. געגען אַזאַ ענטפער זענען קיין אַרגומענטען נישט געווען, דאָס איז געווען פולשטענדיג רעזיגנאַציע מצד צילקען און קעמפען דערמיט האָט מען שוין נישט געקענט, ס'איז איהם אַלזאָ נאָר פאַרבליבען וורובעלטשיק, וועלכער האָט אָבער אַלץ אָפּגעשלעפּט ווײַנשטיינען, נישט וועלענדיג איינגיין אויף די באַדינגונגען, וועלכע זיין אָנגעשטעלטער האָט איהם געשטעלט, וורובעלטשיק איז נישט געווען פון די לייכטע געלד-געבער, ער האָט פאַרשטאַנען צו האַלטען ווײַנשטיינען אין נישט זיכערקייט, אַז ער זאָל נישט וויסען צי זיגמונט מיינט דאָס ערנסט אָדער נישט, ווײַנשטיין ווידער האָט נישט געוואָלט איבעררייסען די אונטערהאַנדלונגען מיט זיין שעף, ווייל דערפון וואָלט ער שוין זיכער גאָרנישט געהאַט, דעריבער האָט ווײַנשטיין זיך געלאָזען אָפּשלעפּען וואָס וורובעלטשיק האָט אויסגעצייכענט אויסגענוצט פאַר זיך. (המשך קומט)

# די „חד גדיא"

## הויבט שוין מארגעז או אין „קאפריז"

דאס מאל קומט די „חד גדיא", נאך איידער די הגדה ווערט אקטועל...

זי הויבט, דהיינו, אן — מארגען שוין — צו ווייזען איהרע לוסטיגע „קאוע-שטיק" אין דעם לאקאל פון קאפע „קאפריז".

דאס, וואס זי קומט איצט, איז שוין דווקא גישט קיין קאפריז, נאר עס איז איינע פון דעם סך נויטוועגדיגקייטען אין אונזער איצטיגער מרה שחורה'דיגער צייט, ווען מאכען דעם יוד, א ביסעל לאכען פון די צרות, איז איינע פון די גרעסטע מצוות!

און וואס צו לאכען — „עד-עיקר" — נאס אויסצולאכען פעהלט, ב"ה, נישט!

וועט מען אינ'ם „חד גדיא" אנלאכען זיך, ווי א פויק, און מ'וועט צוזאמען מיט איהרע „מאכערס" (בראַ־ער אַן־ברוינער) בפירוש דערזעהן, אז „מ'האט עס אין דר'ערד" —

„מ'האט עס אין דר'ערד" — אזוי הייסט דאס פראגראם.

### גרויסע פריהלינגס - מאדע - רעווי פון ווארשאווער פירמעס

זונטאג, דעם 4 אפריל, האלב איינס ביטאג קומט פאר אין פילהארמאניע די ערשטע גרויסע פריהלינגס-מאדע-רעווי א. נ. „פאריז, לאנדאן, ווארשא" מיטן אנטייל פון די באקאנטע מאדע-הייזער אין ווארשא און א רייה לאדזער פירמעס, וועלכע רעפרעזענטירט אלע מאדע-אפטיילונגען.

## נעכטן געעפענט דעם קינסטלער קאהאנעס בילדער-אויסשטעלונג

נעכטען איז אין זאלקאל פון „בני ברית" (פעטריקאווער 90) פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער מעטאל - פלאסטישער אויסשטעלונג פון קינסטלער יאכים קאהאנע.

צו דער ערעפנונג זענען געקומען אנגעזעהענע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען מיט גרויס אינטערעס באטראכט די נייעסטע שאפונגען פון קינסטלער.

מיט דער הייטיגער אויסשטעלונג באווייזט קאהאנע א ווייטערדיגע שטייגערונג אין זיינע ארבייטען. קינסטלערישע שאפונגען מיט וועלכע עס דארפען זיך אויך פאראינטערעסירען די ברייטסטע קרייזען קונסט-ליבהאבער.

די אויסשטעלונג איז אפען יעדען טאג.


# 1-טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן-באקען און יאסלעס

Dr. med. פון **Sadokierski**

פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77

עמפפאנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאכט


# טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

## לאורעאטקעס פון דריטען אינטערנאציאנאלען שאפען-קאנקורס אין לאדז

די 16-יעהריגע לאורעאטקע פון דריטען אינטערנאציאנאלען שאפען-קאנקורס ראזא טאמארקינא, וועלכע האט באקומען דעם צווייטען פריז פון בילדונגס-מיניסטער אין דריטען אינטערנאציאנאלען שאפען-קאנקורס אין ווארשא איז אלגא אילינוויצקא (א לאדזשערין) — קאנצערטירען הייגט, מאנטאג דעם 15-טען מערץ 8.45 אוועגד אין פילהארמאניע.

דער קאנצערט פון די באדייטענדע פיאניסטקעס, וועלכע זענען אויסגעצייכענט געווארען אין אינטערנאציאנאלען שאפען-קאנקורס איז פאר לאדז א גרויסע סענסאציע נאכמעהר דערפאר, ווייל ער קומט פאר באלד נאכ'ן קאנקורס.

ראזא טאמארקינא איז א 16-יעהריגע קיעווער מיידעל און איז געוועזן די יונגסטע פארשטייערין פון דער סאוויעטישער גרופע. זייט דעם 12-טען לעבענס-יאהר וואוינט זי אין מאסקווא, דאס קאנסערוואטאריע האט זי געענדיגט אין 3 יאהר אנשטאט 5.

בילעטען אויף דעם קאנצערט איז צו באקומען אין פילהארמאניע.

### פון די פוילישע טעאטערן

אין שטאטישען טעאטער ווערט הייגט 7.30 אוועגד געשפילט די קאמעדיע „גדי מלאדאשטש וויעדזשאלא אי סטאראשטש מאגלא".

— אין טעאטער פאלסקי ווערט הייגט 8.30 אוועגד געשפילט בריקנער'ס פיעסע „עליזאבעטא קרולאווא אנגלי" מיט אירענא הארעצקא אין דער הויפטראל.

— אין פאפולארני ווערט הייגט 8.15 אוועגד געשפילט „ראז שען מילקא זשיע".

# ראדיא - פראגראם

## מאנטאג, דעם 15-טען מערץ

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פליטען, 8 אוידיציע פאר שולען, 11.30 אוידיציע פאר שול-קינדער, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 יאשא חפיץ שפילט (פליטען), 12.40 ידיעות, 12.50 שמועס, 1 פליטען, 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 3.40 שמועס מיט קינדער, 4.05 בעטהאווען - מוזיקאטורען (פליטען), 4.30 באקאנטע מעלאדיעס, 5.05 רעפעראט, 5.20 קאנצערט, 5.50 שמועס פון ווילנא, 6 רעדע פון פרעזעס דזשעוויעצקי, 6.10 ספארט-ידיעות, 6.20 פליטען, 6.45 פעליעטאן, 7 א בילדעל, 7.20 אוידיציע אין שייכות מיט דעם אונגארישען פאלקס-יום-טוב, 8.05 פארטעפיאן-קאנצערט (פון ווילנא), 8.45 אוועגד-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 אוידיציע (פון פוזנען), 9.30 קאנצערט, 10 סימפאנישער קאנצערט.


Dr. med.

**HALTRECHT**

ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף

161 פיעטריקאווער 161

טעל. 245-21.

נעהמט אן פון 8 ביז 2 בייטאג און פון 7 ביז 9 אוו. זונטאג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

W. S. VAN DYKE'A רעזשי, פרעכטיגער פילם-ווערק, דער עמאציאנעלסטער ערא-טישער קאנפליקט אין פלאמענדען פילם-ראמאנס, אין די הויפט-ראלען: CLARK GABLE Jeanette Mac Donald

הייבט אויף פאלג. טעג! גיט די שענסטע פילמען!

# „SAN FRANCISCO"

אויסערן פראגראם: וואכען-זשורנאל און פ.א.ט.-כראניק. — אונזער לאזונג: די בעסטע פילמען, די נידריגסטע פרייזען. — פרייזען אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.

אין די נאהנטסטע טעג וועלען זיך בעווייזען אויף אונזער עקראן צוויי נייע שלאגערס: I. „Ostatni Mohikanin", II. „Ucieczka Tarzana"

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

די בעסטע קוועלע פון מאשינען-טיילען, ספרענזשינעס, עקסצענטערס, שווייסונגען איז נאר אין דער שלאסעריי **J. REDER** Łódź, 11 Listopada 11/13.

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע מאשינערין צו סוועטערס, נאוואמיעסקע נומער 30, וו. 36.

נויטיג א צושניידער צו טריקאטען מענער-העמדער. טריקאטאזש-פאבריק רזמאוויטשא 57.

ראקאלען

2 שיינע מעבלירטע צימערן עוו. טועל איינס מיט א באזונדערן איינגאנג בילליג אפצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 92, וו. 22, זאנדבערג.

א באקוועמע ארט צו שלאפען א יונגערמאן איז אפצוגעבען. פאמארסקא 14, אין אפיצינע, 2. שט., לאמ...

פערשידענעס

עס ווערט געזוכט א מאן... 2 פערד = קראפט אין גוטען צושטאנד. ס'קען זיין מיט פאסען. אפערטען אונטער „מאטאר" אין אדמ.

מעבעל אויפפרישען ווי נייע, ... ליטורען, רעפערירען, רעיעל און ביל... ערשטקלאסיגער טישלער-מייסטער. קלי... טעלעפאניש 82-184.

מ'ווערט געזוכט צו קויפען א דרוק = מאשין א צילינדער, א האלבער בויגען 95 x 63 (ליליפוטקא). — אפערטען אונטער „W" אין אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט".

אכטונג, לאדז און פראווינץ! די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע פון יודישע לאנגע מלבושים מ. לאבערשטיין מאכט באקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס מען געפינט איצט א גרעסערען אויסוואהל פון לאנגע מלבושים ווי אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסטע מאטעריאלען סחורות אויף בעשטעלונגען. וואס ווערען אויסגעפירט אין דער קירצסטער צייט לויט'ן פארלאנג. געדענקט דעם אדרעס! משה לאבערשטיין אנגראדאווא 1, אין הויף, 1. שט: לינקס

Dr. med. **M. TAUBENHAUS** ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען פערהיטונג נעגען שוואנגערשאפט זגיערסקא 11, טעלעפאן 09-246 נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med. **G. GERSZTAJN** ספעצ. פאר אויגען-קראנקהייטען צוריקגעקעהרט Traugutta 12, tel. 175-10 נעמט אן פון 11—2 און פון 5—8,30

Dr. **Różaner** וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטן 9 נארוטאוויטשא 9 נעהמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 5 ביז 8 אוונד.

Lek.-Dentysta **Jakób Karmazyn** 2 פאלודביאווא 2 טעל. 114-36. נעמט אן 9—1 און פון 4—7 נאכמיטאג

Dr. med. **Z. DATYNER** אוראלאג ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון איירפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

לערנען און על... ... און ...

Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

Dr. med. **Niewiażski** ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע אנדזשעיא 5, טעל. 159-40 פראנט, 1טער שטאק נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

ד"ר **העללער** ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע 8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89 נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט זונטאג פון 10—2 מיטאג. פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

**Doktór C. J. Prawda** אינערליכע קראנקהייטען זגיערסקא 20 טעל. 133-26 נעמט אן פון 5—7 אוונד.

**Dr. I. Piechowicz** ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען פערהיטונג נעגען שוואנגערשאפט האט זיך איבערגעצויגען אויף 20 שרודמיעסקא 20, טעל. 107-79. נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 3—7 אוו.


# די פארוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאדז

פארעפענטליכט דעם מיט

# א קאנקורס

אויף צושטעלען עסען אין משך פון גאנצען יום-טוב פסח פאר די יודישע ארעסטאנטען און קראנקע פון אלע לאדזער תפיסות און שפיטעלער.

רעפלעקטאנטען ווערען אויפגעפאדערט צוצושטעלען אפערטען במשך פון היינטיגען טאג פון 2—5 נאכמיטאג און מארגען ביז 10 א זייגער פריה אין דער פריוואט-וואוינונג פון פרנס ר' אברהם רעכטמאן, קילינסקיעגא 60.

די צושטעליגגס-פונקטען זענען פאלגענדע:

| | |
|---|---|
| תפיסה אויף קאפערניקא 29 | שפיטאל אין ראדאגאשטש |
| " גדאנסקא 13 | שפיטאל א. נ. פרעז. מאשטשיצקי |
| " שטערלינגא 16 | " אויף דרעווגאווסקא |
| מיליטער-תפיסה אויף קראשעווסקא | " לימאנאווסקא 115 |
| מיליטער-שפיטאל " זשעראמסקא 113 | " זאקאנטנא 44 |
| " " פושעכדזאלגינא | " א. נ. פאנא מאריע |
| " " לאמושינסקא | קאסא כאריך אויף לאגעווניצקא. |


דרוקונגען, קאנווערטען, רעכנונגען, חתונה-קארטען, פערש. עטיקעטען

# האללא!!!

באר אין דער שנעל-דרוקעריי

# בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

בעקומט איהר דרוקארבייט אין פיינסטער אויספיהרונג מיט די מאדערנסטע שריפט צו די ביליגסטע פרייזען.

יעדע אונטערנעהמונג, יעדעס געשעפט נויטיגט זיך שיינע דרוק-ארבייטן

# לעטשניצע

פאר וועגערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונד. פרויען און קינדער נעמט אן א פרויי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונד. א בעראטונג 8 זל.

Dr. med. **P. Braun**

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57

נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען. פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

**Centralna Poradnia Wenerologiczna**

וועגערישע, הויט און מענער-שוועכע.

ספעציעל קאסמעטישער קאבינעט

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אין אוונד. פרויען נעמט אן א פרויי-דאקטאר.

**Piotrkowska 88**

tel. 143-63.

וויזיט 3 זל.

Dr. med. **GUSTAW KOHN**

געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז. ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט). ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03 נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אוונט


Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.